

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ (Τ.Ε.Ι.)

ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Τα Κόκκινα Δάνεια στην Ελλάδα

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΟΥ

Ρουχωτάς Σπυρίδων

Επιβλέπων: Σίσκου Θωμάς

Καστορία, 2021

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ (Τ.Ε.Ι.)

ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Τα κόκκινα δάνεια στην Ελλάδα

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΟΥ

ΡΟΥΧΩΤΑΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Επιβλέπων : Σίσκου Θωμάς

Εγκρίθηκε από την τριμελή εξεταστική επιτροπή την

.....
Ον/μο Μέλους ΕΠ
Ιδιότητα Μέλους ΕΠ

.....
Ον/μο Μέλους ΕΠ
Ιδιότητα Μέλους ΕΠ

.....
Ον/μο Μέλους ΕΠ
Ιδιότητα Μέλους ΕΠ

Καστορία, 2021

Copyright © 2021 - Ρουχωτάς Σπυρίδων

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα.

Οι απόψεις και τα συμπεράσματα που περιέχονται σε αυτό το έγγραφο εκφράζουν αποκλειστικά τον συγγραφέα και δεν αντιπροσωπεύουν τις επίσημες θέσεις του Τ.Ε.Ι Δυτικής Μακεδονίας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η χρηματοπιστωτική κρίση ήταν μια από τις δυσκολότερες περιπτώσεις που είχε εμφανιστεί το 2008 διεθνώς. Δημιουργώντας τεράστια προβλήματα σε πάρα πολλές επιχειρήσεις και φυσικά πρόσωπα αλλά και σε τράπεζες που προσπαθούν να κάνουν διαχείριση των δανείων τους. Αυτή η δύσκολη οικονομική κρίση έφερε τις τράπεζες σε αρκετά δεινή θέση με τους πελάτες τους αλλά και το αντίστροφο. Αφού πλέον δεν μπορούσαν να ανταπεξέλθουν οι πελάτες στις υποχρεώσεις που είχαν προς τις τράπεζες. Ακόμα υπήρξε μεγάλο θέμα η αδυναμία που είχαν οι τράπεζες προκειμένου μέσα από τα αποθέματα των κεφαλαίων τους να καλύψουν τα προβληματικά δάνεια που προέκυψαν από την κρίση. Έτσι εμφανίστηκαν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια ή κόκκινα δάνεια τα οποία επηρέαζαν σε σημαντικό βαθμό το τραπεζικό σύστημα κάθε χώρας αλλά και ολόκληρη την οικονομία της. Με αποτέλεσμα να υπάρχει έλλειψη στην ρευστότητα λόγω της αύξησης των κόκκινων δανείων με πολλά από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να φτάνουν στην πτώχευση ή σε συγχώνευση.

Οι επιπτώσεις ήταν αρκετά σοβαρές για τις χώρες (όπως την Ελλάδα) που έχουν είδη προβλήματα χρέους στην πραγματική τους οικονομία και τρόπος λύσης του προβλήματος Αυτού ήταν το πρόγραμμα Ηρακλής το οποίο δεν είναι εύκολη επιλογή καθώς θα είχε αντίκτυπο στην πολιτική, στην οικονομία, στην λειτουργία του τραπεζικού συστήματος, στην διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου ακόμα και στις επενδύσεις που θα κάνει η χώρα. Στόχος της πτυχιακής εργασίας είναι αρχικά η αναφορά γενικά στην Διεθνή οικονομική κρίση αλλά και στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Έπειτα έχουμε πλήρη ενημέρωση για την επιρροή που έχουν τα κόκκινα δάνεια -προβληματικά δάνεια στην Ελλάδα και η βασική λύση που θα διορθώσει σε βάθος χρόνου τα κόκκινα δάνεια δηλαδή ο τρόπος μείωσης τους ο οποίος είναι ο πιο σημαντικός και αποτελεί κύρια περίπτωση για την αντιμετώπιση των κόκκινων δανείων στην χώρα. Η λύση του προβλήματος για την Ελλάδα είναι το πρόγραμμα Ηρακλής αλλά και το Ηρακλής II. Το πρόγραμμα Ηρακλής II προσπαθούν μέχρι το 2022 να έχει φέρει θετικά αποτελέσματα στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αλλά και στην οικονομική κατάσταση της Ελλάδας που λόγω Covid είχε αρχίσει η πτώση της.

Περιεχόμενα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	1
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ- Η ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ- ΜΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΑ ΔΑΝΕΙΑ.....	4
1.1 ΔΙΕΘΝΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ.....	4
1.2 Η ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ	8
1.3 ΜΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΑ ΔΑΝΕΙΑ	13
1.3.1 κόκκινα δάνεια και οι επιπτώσεις που έχουν στην οικονομία.....	16
1.4 ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΔΑΝΕΙΩΝ Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΑΡΟΧΗΣ ΔΑΝΕΙΩΝ.....	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΤΑ ΜΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΑ ΔΑΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	22
2.1 Η ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	22
2.1.1 Οι δείκτες των μη εξυπηρετούμενων δανείων.....	26
2.2 ΟΙ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΠΡΟΣΠΑΘΟΥΝ ΝΑ ΑΠΟΤΡΕΨΟΥΝ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΟΚΚΙΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ.....	28
2.2.1 Τα κόκκινα δάνεια είναι σημαντικό να μειωθούν από τις τράπεζες..	31
2.3 ΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΑ ΚΟΚΚΙΝΑ ΔΑΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	34
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΩΝ ΚΟΚΚΙΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ...	36
3.1 ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΕΛΗΝΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΟΚΚΙΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ.....	36
3.1.1 Πρόγραμμα “Ηρακλής”.....	40
3.1.2 Οι μεταρρυθμίσεις της Κυβέρνησης και οι θετικές επιπτώσεις του Ηρακλή.....	44
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.....	49
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	50

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η πτυχιακή εργασία θα αποτελέσει την ανάλυση των κόκκινων δανείων ή διαφορετικά όπως αυτά ονομάζονται των μη εξυπηρετούμενων δανείων για την Ελλάδα. Τα οποία πλήττουν τα τραπεζικά ιδρύματα από όταν υπήρχαν έως σήμερα και καταστρέφουν την σχέση μεταξύ πιστωτή και πιστούχου. Θα υπάρξει περιγραφή για τα κόκκινα δάνεια τα οποία διεξάγονται με κάθε είδος δανειοδότησης.

Στο πρώτο κεφάλαιο θα υπάρξει αναφορά στην διεθνή χρηματοπιστωτική κρίση και την κρίση του ευρώ, πλήρη απεικόνιση για τα κόκκινα δάνεια, την έννοια τους, καθώς και παρουσίαση των δανείων και τρόπο απόκτησης δανείων.

Στο δεύτερο κεφάλαιο θα υπάρξει γενίκευση στα κόκκινα δάνεια και συγκεκριμένα θα γίνει αναφορά για την Ελλάδα, για τα τραπεζικά ιδρύματα και πως διαχειρίζονται τα συγκεκριμένα δάνεια. Για την αποτροπή ή μείωση, γιατί πρέπει να μειωθούν τα δάνεια από τις τράπεζες και ποιοι οι παράγοντες που επηρεάζουν τα κόκκινα δάνεια στην Ελλάδα.

Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται ανάπτυξη του τρόπου που η Ελλάδα χρησιμοποίησε έτσι ώστε να λύσει το πρόβλημα που είχε από τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια αφού θεωρούνται η αχίλλειος πτέρνα του τραπεζικού συστήματος. Το πρόγραμμα που χρησιμοποιήθηκε είχε σημαντικό αντίκτυπο στην Ελληνική οικονομία λόγω της σωστής προσοχής που έδωσε το τραπεζικό σύστημα για την μείωση των κόκκινων δανείων και με τις σωστές κινήσεις από την Τράπεζα Ελλάδος και την κυβέρνηση υπήρξε απαλοιφή.

Η εργασία αυτή γίνεται για να εξακριβωθεί ο σκοπός και ο τρόπος που μπορούν να μειωθούν και αν γίνεται να εξαλειφθούν εντελώς τα κόκκινα δάνεια μέσα από τις κινήσεις της Ελληνικής οικονομίας. Ο βαθμός καταστροφής της από τα κόκκινα δάνεια έχει επηρεάσει την εύρυθμη λειτουργία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων καθώς και ολόκληρης της κοινωνίας μας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ- Η ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ- ΜΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΑ ΔΑΝΕΙΑ

1.1 ΔΙΕΘΝΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

Η Διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση του 2007-2008 είχε παγκόσμια οικονομική ύφεση στο χρηματοπιστωτικό σύστημα και τραπεζικό τομέα κάθε χώρας με πρώτη χώρα τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής. Η χρηματοπιστωτική κρίση έγινε με την χειροτέρευση του συνόλου των χρηματοοικονομικών δεικτών (είναι τιμές χρεογράφων, χρηματοοικονομικών θέσεων των επιχειρήσεων, των τραπεζικών ιδρυμάτων και τα τραπεζικά επιτόκια) και δημιουργήθηκε μέσα από την αγορά στεγαστικών δανείων χαμηλής εξασφάλισης όπου υπήρχαν προβλήματα και από την χρήση επενδυτικών προϊόντων τα οποία εξαρτώνταν από την αποπληρωμή του δανείου.

Έγινε προσπάθεια από τις τράπεζες να την αντιμετωπίσουν αλλά προκάλεσε αντιδράσεις στο τραπεζικό και κτηματομεσιτικό τομέα της Ευρώπης και της Αμερικής. Αφού δοκίμασαν να μετατρέψουν τα στάσιμα κεφάλαια σε εμπορεύσιμους τίτλους, την μετακίνηση των επενδυτικών τίτλων καθώς και την απομάκρυνση του πιστωτικού και επιτοκιακού κινδύνου από τις τράπεζες. Όλα αυτά έφεραν τις τράπεζες στον κίνδυνο να καταρρεύσουν από παντελώς αστήρικτες φήμες, να υπάρξουν πωλήσεις σε χαμηλές τιμές και οι κεντρικές τράπεζες σε κάθε χώρα να ασκήσουν νομισματική πολιτική προκειμένου να σώσουν τα χρηματοοικονομικά συστήματα παρά την διασφάλιση των τιμών. (Βικιπαίδεια, Χρηματοπιστωτική Κρίση 2007-2008, Ανάκτηση 25/08/21)

Το αποτέλεσμα ήταν η πτώχευση των επιχειρήσεων και η δημιουργία πανικού στα ταμεία των τραπεζών και στο χρηματιστήριο της κάθε χώρας. Τα χρηματοοικονομικά συστήματα είναι απροστάτευτα στις ομολογίες υψηλού κινδύνου αφού στρέφονται στο νέο κρατικό παρεμβατισμό και σε σχέδια επίλυσης της κρίσης πριν μετακινηθούν και στα υπόλοιπα κράτη. Οι τράπεζες ως διαμεσολαβητές των αρνητικών και των θετικών αποταμιεύσεων βρίσκονται πάντα εκτεθειμένοι στα επιτόκια και στον πιστωτικό κίνδυνο.

(Οικονομία της Καθημερινότητας, Χρηματοπιστωτική Κρίση, Ανάκτηση 25/07/21)

Αυτό συμβαίνει για τον λόγο ότι στις αγορές χρήματος επικρατεί παραπληροφόρηση, αφού στην κεφαλαιαγορά υπάρχουν εταιρείες πλούσιες σε κεφάλαια. Άρα η αιτία του πιστωτικού αλλά και του επιτοκιακού κινδύνου είναι η μείωση από τις καταθέσεις χρημάτων και η χορήγηση δανείων όπου δίνονται από τις καταθέσεις.

(Οικονομία της Καθημερινότητας, Χρηματοπιστωτική Κρίση, Ανάκτηση 25/07/21)

Εναλλακτικές περιπτώσεις που μπορούσαν να κάνουν οι τράπεζες για να απομακρύνουν τον κίνδυνο είναι οι καταθέσεις να μην είναι ορατές, αποσύνδεση των δύο λειτουργιών των τραπεζών δηλαδή η επιχείρηση έπαιρνε χρήματα από το κοινό σε σχέση με την τράπεζα που έδινε δάνεια παίρνοντας χρήματα από την κεφαλαιαγορά. Η Ελλάδα είχε παρόμοιους τρόπους όπως τις επενδυτικές αναπτυξιακές τράπεζες που έδιναν ομόλογα. Επιπλέον, έκαναν συγκεκριμένες ενέργειες για να μειώσουν τον κίνδυνο ώστε να ελέγχουν την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών, την διαφοροποίηση του χαρτοφυλακίου και συχνά προληπτικούς ελέγχους από την εποπτεία.

(Βικιπαίδεια, Χρηματοπιστωτική Κρίση 2007-2008, Ανάκτηση 25/08/21)

Επίσης έχουμε την τιτλοποίηση η οποία είναι μια από τις καλύτερες τεχνικές ώστε να αντιμετωπίσουμε τον πιστωτικό κίνδυνο στα τραπεζικά χαρτοφυλάκια. Οι τράπεζες έδιναν ομοειδές δάνεια σε μια εταιρεία ειδικού σκοπού (πραγματοποιούσε συγκεκριμένους βραχυπρόθεσμους στόχους όπως την αντιμετώπιση του χρηματοπιστωτικού κινδύνου από μια επιχείρηση). Οι εταιρείες ειδικού σκοπού έπαιρναν χρηματοδότηση χρεογράφων που βασίζονταν από τα δάνεια και η αξία τους έβγαινε από τα πρακτορεία πιστοληπτικής βαθμολόγησης. Τα τοκομερίδια πληρωνόντουσαν στους επενδυτές από τους δανειολήπτες χωρίς να έρθουν σε επαφή ποτέ μεταξύ τους. Τα χρεόγραφα δανειακών εγγυήσεων δίνονταν από τις επενδυτικές τράπεζες σε θεσμικούς επενδυτές παρόλο που δεν υπήρχε δευτερογενής αγορά για τέτοιες συναλλαγές.

Η τιτλοποίηση είχε στόχο στην μετατροπή παγωμένων κεφαλαίων σε λειτουργικούς τίτλους. Τα τραπεζικά χαρτοφυλάκια και η μείωση του ετεροχρονισμού είχαν αύξηση ρευστότητας και οι υποχρεώσεις και απαιτήσεις ήταν πλεονεκτήματα που έφερε η τιτλοποίηση. Τα χρεόγραφα δανειακών εγγυήσεων έχουν απαιτήσεις από τους επενδυτές που ήθελαν μεγαλύτερες αποδόσεις από τα ομόλογα του δημοσίου και από κάποια εταιρικά ομόλογα που ήταν αυξημένα αφού υπήρχε μεγάλη διαφορά του χαρτοφυλακίου.

Η Ελλάδα είχε ξεκινήσει ως πρακτική την τιτλοποίηση από την δεκαετία του 1970 ενώ η πρώτη φορά που πραγματοποιήθηκε τιτλοποίηση ήταν το 2002. Οι προκλήσεις που έφερε η διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση είχε ως αποτέλεσμα οι τράπεζες που είχαν εταιρείες δομημένων επενδυτικών προϊόντων και αγωγούς τιτλοποίησης να χρειάζονται άμεσα χρήματα προκειμένου να αντιμετωπίσουν τις εγγυήσεις που είχαν δώσει, με αποτέλεσμα να τα μεταφέρουν στον ισολογισμό τους, έτσι δημιούργησε αλλαγές στους δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας.

Οι τράπεζες που δεν είχαν τέτοιου είδους τίτλους ήταν διστακτικές ως προς το αν πρέπει να δανειστούν από άλλες τράπεζες για τη διατραπεζική αγορά λόγω του κινδύνου ρευστότητας που είχε δημιουργηθεί. Με αποτέλεσμα να υπάρξει αύξηση των επιτοκίων στην διατραπεζική αγορά και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να παθαίνουν μεγάλη ζημιά από την αγορά μακροπρόθεσμων χρηματοδοτήσεων. Οι κεντρικές τράπεζες όλων των χωρών συγχρονισμένα προσπάθησαν να βρουν ρευστότητα για τις εγγυήσεις έτσι ώστε να μειώσουν την αστάθεια στα επιτόκια της βραχυπρόθεσμης αγοράς. Η Αμερικάνικη κεντρική τράπεζα έκανε μείωση επιτοκίων ενώ η Ευρωπαϊκή κεντρική τράπεζα (ΕΚΤ) πάγωσε τις αυξήσεις και προσπάθησε να αρχίσει τις μειώσεις των επιτοκίων.

(Βικιπαίδεια, Χρηματοπιστωτική Κρίση 2007-2008, Ανάκτηση 25/08/21)

Η Ευρώπη υπέστη μεγάλο χτύπημα από την επιρροή της κρίσης με πρώτη χώρα την Ισλανδία όπου οι τράπεζες της εκτέθηκαν στα τοξικά ομόλογα. Η Βρετανία ενώ είχε τεράστια χρηματικά αποθέματα ακολούθησε την ίδια τακτική με την Η.Π.Α με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί μεγάλο πλήγμα από την κρίση. Ένα τεράστιο ποσοστό τραπεζών συγχωνεύτηκαν ενώ άλλες κρατικοποιήθηκαν. Οι Ελληνικές τράπεζες είπαν ότι δεν είχαν επενδύσει χρήματα σε εγγυημένες δανειακές υποχρεώσεις, ενώ δεν αναφέρθηκε για κατοχή αγωγών τιτλοποίησης ή εταιρείες δομημένων επενδυτικών προϊόντων, ωστόσο τα τραπεζικά επιτόκια που ήταν υψηλά μετακύλησαν στα προϊόντα της χώρας.

(Οικονομία της Καθημερινότητας, Χρηματοπιστωτική Κρίση, Ανάκτηση 25/07/21)

Πολλοί αναλυτές ανέφεραν ότι υπήρξαν ανακατατάξεις και εκμετάλλευση στο τραπεζικό κλάδο της ελληνικής αγοράς. Ο διοικητής της τράπεζας Ελλάδος παρουσίασε τις ελληνικές τράπεζες συντηρητικές και απέκλεισε την δυσφήμιση σχετικά με τον κίνδυνο απώλειας καταθετικών αποθεμάτων από ιδιωτικούς λογαριασμούς ενώ στην Ευρώπη δημιουργήθηκε αύξηση στην αγορά χρηματοκιβωτίων και μετατροπή των καταθέσεων σε ράβδους ή νομίσματα χρυσού.

Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που αφορούσαν εκμετάλλευσης ακινήτων ήταν αυτά που επηρεάστηκαν σε μεγαλύτερο βαθμό από την κρίση με προβλήματα και σε ασφαλιστικές υπηρεσίες. Οι Ελληνική οικονομία είχε μεγάλα προβλήματα από την κρίση, με αύξηση των επιτοκίων και τον συντηρητισμό των τραπεζών προς τους δανειολήπτες, μικρομεσαίες επιχειρήσεις και την συμπεριφορά των καταναλωτών στην αγορά που είχαν άμεσες επιπτώσεις στην οικονομία της χώρας.

(Βικιπαίδεια, Χρηματοπιστωτική Κρίση 2007-2008, Ανάκτηση 25/08/21)

1.2 Η ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Η κρίση του ευρώ η αλλιώς ευρωκρίση ήταν μια συνεχιζόμενη κρίση που από τις αρχές του 2009 άρχισε να επηρεάζει πολλές χώρες όταν 10 τράπεζες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης ζήτησαν να πάρουν πακέτο διάσωσης. Ενώ την ίδια στιγμή η Ευρωπαϊκή επιτροπή έκανε αναφορά στο γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση μέσα στο 2009 θα έχει πτώση στην οικονομική απόδοση της με ποσοστό 1,8%. Αυτή η κρίση είχε ως αποτέλεσμα πολλές χώρες να μην μπορούν να πληρώσουν ή να αναχρηματοδοτήσουν το δημόσιο χρέος με αποτέλεσμα να ζητήσουν βοήθεια από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ή το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Οι τράπεζες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είχαν τεράστια μείωση κεφαλαίων με αποτέλεσμα να έχουν προβλήματα χρέους και ρευστότητας.

Επιπλέον η οικονομική μεγέθυνση ήταν αργή στο σύνολο της ευρωζώνης και άνισα κατανεμημένη ανάμεσα στις χώρες-μέλη της. Τα κράτη που είχαν μεγαλύτερα προβλήματα από την κρίση κατάφεραν να αντιδράσουν με την δημιουργία μιας επιτροπής ονομαζόμενη <Τρόικα> η οποία σχηματίστηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

Η αύξηση του ιδιωτικού και δημόσιου χρέους δημιούργησε φόβους στους επενδυτές ότι θα υπάρξει πτώχευση σε όλες τις χώρες στα τέλη του 2009. Όμως, κάθε χώρα είχε διαφορετικά αίτια της κρίσης. Στις περισσότερες χώρες το ιδιωτικό χρέος εμφανίστηκε από τα ακίνητα και έγινε δημόσιο χρέος λόγω της προσπάθειας να σώσουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και από τις αντιδράσεις των κυβερνήσεων. Στην Ελλάδα η κρίση είχε μορφή δημόσιου χρέους το οποίο αυξήθηκε λόγω του δανεισμού ο οποίος έγινε επειδή υπήρχαν υψηλοί μισθοί και συντάξεις στο δημόσιο τομέα.

Υπήρχαν δύο βασικοί λόγοι που στην Ελλάδα η κρίση καθυστέρησε σε πολύ μεγάλο βαθμό να γίνει αντιληπτή. Ο πρώτος λόγος είναι ότι η οικονομία της χώρας δεν ήταν ανοιχτή με αποτέλεσμα να είναι ευάλωτη σε διεθνές στρεβλώσεις ενώ ο δεύτερος λόγος είναι ότι οι τράπεζες στην Ελλάδα δεν είχαν τόσο μεγάλα προβλήματα όπως είχαν και άλλα τραπεζικά συστήματα άλλων χωρών.

(Βικιπαίδεια, Κρίση της Ευρωζώνης, Ανάκτηση 02/09/2021)

Το δημοσιονομικό έλλειμμα του 2009 είχε φτάσει σε ποσοστό 15% του ΑΕΠ με αποτέλεσμα το χρέος να έχει αυξηθεί σε μη διατηρήσιμα επίπεδα δηλαδή χάθηκε ο έλεγχος του. Επιπλέον, η Ελλάδα εκτός από την δημοσιονομική κρίση είχε να αντιμετωπίσει και την κρίση του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών. Λόγω ότι η χώρα είχε ανταγωνιστικότητα ως προς τα προϊόντα και τις υπηρεσίες της τα οποία είχαν φθίνουσα πορεία αλλά και μείωση των αποταμιεύσεων, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών ως ποσοστό του ΑΕΠ ήταν υψηλότερο από όλο τον κόσμο.

(Μαλέας Μ, 2019, σελ.17)

Έτσι, η Ελληνική οικονομία κατέληξε να έχει μια κρίση δίδυμων ελλειμμάτων και με τις πιέσεις που δεχόταν από τις αγορές κατέληξε να υπογράψει το μνημόνιο συνεργασίας προκειμένου η χώρα να μην προχωρήσει σε χρεοκοπία. Σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ένωση, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο κατάφερε η Ελληνική κυβέρνηση να εξασφαλίσει χρηματοδότηση για το δημοσιονομικό έλλειμμα όπου περιλάμβανε διαθρωτικές αλλαγές εξυγίανσης της οικονομίας και σκληρά μέτρα λιτότητας.

(Μαλέας Μ, 2019, σελ.17)

Η οικονομική κρίση δημιουργήθηκε στην Ελλάδα μέσα από πολλούς παράγοντες, ο πιο σημαντικός από αυτούς ήταν η χρήση πολύπλοκων προϊόντων τιτλοποίησης. Η μη διαχείριση των κινδύνων είναι αυτή που εμφανίζει όλες τις κρίσεις. Η κρίση οφείλεται και σε επιπλέον παράγοντες όπως ότι οι εποπτικές αρχές δεν έκαναν σωστούς ελέγχους στις αρμοδιότητες, υπήρχε μεγάλη αύξηση τιτλοποιήσεων στεγαστικών δανείων και χορήγηση στεγαστικών δανείων λόγω χαμηλών επιτοκίων. Έκδοση εταιρικών ομολόγων με χαμηλή απόδοση, μείωση στην αξία των ακινήτων και αύξηση στην χρήση δανειακών κεφαλαίων, χαμηλά επιτόκια, μείωση αποταμίευσης, αύξηση στην ρευστότητα, αύξηση του ΑΕΠ στο εμπόριο.

(Μαλέας Μ, 2019, σελ.17)

Ακόμα η κρίση του ευρώ είχε τεράστιο αντίκτυπο στους τομείς του κοινωνικού και βιοτικού επιπέδου της χώρας. Στο βιοτικό επίπεδο υπήρξε τεράστια μείωση του εισοδήματος λόγω του δανεισμού και της ανύπαρκτης κοινωνικής προστασίας με τεράστια άνοδο του πληθωρισμού. Ο πιο σημαντικός από τους παράγοντες είναι ο πληθωρισμός γιατί δημιουργείται από την αύξηση των τιμών στα προϊόντα καθώς και στις υπηρεσίες. Στην Ελλάδα υπήρχε υψηλός πληθωρισμός και απότομη μείωση μισθών και συντάξεων που οδήγησε στην μείωση της αγοραστικής δυνατότητας των δανειοληπτών.

Στο κοινωνικό επίπεδο υπήρχε μόνο ένας παράγοντας που είχε τεράστιες συνέπειες στην οικονομική κρίση και αυτό ήταν η ανεργία. Καθώς σε κάθε κρίση εμφανίζεται το φαινόμενο της αύξησης της ανεργίας με αποτέλεσμα η αγορά εργασίας να βρίσκεται πάντα σε δύσκολή θέση ενώ οι χαμηλοί μισθοί και οι λίγες θέσεις εργασίας να έρχονται με σκοπό την μείωση του κόστους στις επιχειρήσεις. Η ανεργία στην Ελλάδα ήταν σε υψηλά επίπεδα το 2007 και από το 2009 άρχισε να αυξάνεται απότομα μέχρι και το 2013 που έφτασε σε ποσοστό 27,5%. Από εκεί και έπειτα έχουμε μείωση μέχρι και το 2018 με ποσοστό 19,3% χωρίς να φτάνουμε τα επίπεδα που θέλει η Ευρωπαϊκή Ένωση.

(Βικιπαίδεια, Κρίση της Ευρωζώνης, Ανάκτηση 02/09/2021)

Η ελληνική χώρα βρίσκεται σε ύφεση από το 2008 και εκείνη την περίοδο οι Ελληνικές τράπεζες και τα αντισταθμιστικά αμοιβαίου κεφαλαίου υψηλού κινδύνου δεν είχαν τεράστια οικονομικά προβλήματα. Έτσι έγινε προσπάθεια να επενδύσουν το δημόσιο χρήμα που τους δόθηκε από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, σε πιθανή περίπτωση που εμφανιζόταν κατάρρευση της οικονομίας με αποτέλεσμα να υπάρξει χρεοκοπία σε ένα ή περισσότερα κράτη.

(Μαλέας Μ, 2019, σελ.17)

Όσο τα ασφαλιστικά συμβόλαια αυξάνονταν τόσο πιο δύσκολη γινόταν η κρίση αφού ανεβαίνει η τιμή τους με αποτέλεσμα να υπάρχουν περισσότερες πιθανότητες να γίνει χρεοκοπία στην Ελλάδα. Ταυτόχρονα, αύξανε τα επιτόκια που έπρεπε να δώσει η χώρα προκειμένου να δανειστούν με συνέπεια να ωθείται η χώρα ολοένα και περισσότερο στην πραγματική χρεοκοπία. Ακόμα, μειωνόντουσαν τα κεφάλαια που ήταν διαθέσιμα για τις επιχειρήσεις οι οποίες τα έπαιρναν για να επενδύσουν σε άλλες δραστηριότητες αλλά και τα κράτη τα οποία προσπαθούσαν να χρηματοδοτήσουν το χρέος τους.

Η πρώτη φάση της κρίσης ήταν από τον Αύγουστο του 2007 έως και τον Αύγουστο του 2008 όπου εκείνη την περίοδο η χρηματοδότηση είχε απρόβλεπτη πίεση. Οι Ελληνικές τράπεζες έκαναν κινήσεις αλλαγής των επενδύσεων τους προς νέα προϊόντα και νέες αγορές. Αναλυτικότερα, άρχισαν να επεξεργάζονται προτάσεις οίκων για την είσοδο τους στην Αμερικανική αγορά έτσι ώστε να έχουν πιστοποιημένους επενδυτές. Όμως το φθινόπωρο του 2007 με την αύξηση των προβλημάτων στην αγορά των στεγαστικών δανείων στην Αμερική οι κεφαλαιαγορές χαρακτηρίστηκαν από εσωστρέφεια.

(Βικιπαίδεια, Κρίση της Ευρωζώνης, Ανάκτηση 02/09/2021)

Λόγω καταστροφής της αγοράς των δομημένων χρηματοδοτήσεων, όπου ήταν σημαντική για τις Ελληνικές τράπεζες είχε ως αποτέλεσμα να σταματήσουν όλες τις τιτλοποιήσεις. Αρχές του 2008 οι Ελληνικές τράπεζες προσπάθησαν να επανέλθουν στις αγορές χρηματοδότησης αλλά βρέθηκαν μπροστά σε νέα δεδομένα αφού η εμπιστοσύνη των πιστωτικών ιδρυμάτων βρισκόταν στο κατώτατο σημείο από την αβεβαιότητα της ευρωστίας λόγω των τοξικών προϊόντων και η διατραπεζική αγορά ήταν σε χαμηλά επίπεδα με μόνες χρηματοδοτήσεις τα εμπορικά γραμμάτια και ο δανεισμός τίτλων επί ενέχυρο. (Μαλέας Μ, 2019, σελ.17)

Η δεύτερη φάση της κρίσης ήταν από τον Σεπτέμβριο του 2008 έως τον Ιανουάριο του 2010 στην οποία η χρηματοδότηση ήταν ανέφικτη. Σε μια κατάσταση που ήταν κρίσιμη για την οικονομία ξαφνικά γίνεται η πτώση της Lehman Brothers με αποτέλεσμα να αλλάξει όλη τη ροή που υπήρχε στις αγορές. Αυτή η πτώχευση δημιούργησε αύξηση των μέτρων από τις εποπτικές αρχές που νόμιζαν ότι μπορούσαν να αποφύγουν αλλαγές στις κεφαλαιαγορές και να κάνουν την διαδικασία της αυτορρύθμισης.

(Βικιπαίδεια, Κρίση της Ευρωζώνης, Ανάκτηση 02/09/2021)

Στις διατραπεζικές αγορές τα επιτόκια δέχονται τον πιστωτικό κίνδυνο έχοντας μεγάλη διαφορά από τα επιτόκια που είχε η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Η διατραπεζική αγορά καταλήγει να είναι ανενεργή ενώ τα ομόλογα σταματάνε οριστικά. Οι Ελληνικές τράπεζες καταλαβαίνουν ότι πρέπει να επανέλθουν στο παλιό μοντέλο τραπεζικής όπου η χρηματοδότηση γίνεται από πελατειακές καταθέσεις αφού έπαιρναν μόνο το 68% του ενεργητικού τους ενώ ήθελαν να φτάσουν στο 100% και η χονδρική χρηματοδότηση ήταν μορφή πολυτελείας. (Μαλέας Μ, 2019, σελ.17)

Η Τρίτη φάση της κρίσης ξεκίνησε από το Φεβρουάριο του 2010 έως και το Μάρτιο του 2011 όπου η χρηματοδότηση είχε τεράστια προβλήματα ρευστότητας. Οι Ελληνικές τράπεζες είχαν αρχίσει να πιστεύουν ότι ακόμα τα χειρότερα δεν έχουν περάσει λόγω του ότι εξαρτούνται ακόμα από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και δεν φαίνεται ότι πρόκειται να μειωθεί σύντομα. Ακόμα δεν είναι έτοιμες να μπουν στις αγορές λόγω του ότι οι επενδυτές δεν θέλουν να επενδύσουν στην Ελλάδα γιατί υπάρχουν υψηλά επίπεδα κινδύνου. Έτσι ούτε τα ομόλογα του Ελληνικού δημοσίου μπορούν να τοποθετηθούν στις αγορές. Από την περίοδο αυτή και μετά η Ελληνικές τράπεζες αρχίζουν να μπαίνουν σε μια κατεύθυνση ίδια με τις Ευρωπαϊκές τράπεζες.

Ο δανεισμός της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ήταν χαμηλός στο τέλος του 2009 αφού το επιτόκιο δεν είναι τόσο καλό όσο το επιτόκιο της διατραπεζικής αγοράς ενώ υπάρχει ελάφρυνση των υποχρεώσεων και απομόχλευση του δανεισμού. Από την άλλη πλευρά, ο δανεισμός των Ελληνικών τραπεζών είναι υψηλός λόγω της αναχρηματοδότησης παλαιών ομολόγων και επενδυτικών κινήσεων από την αυξημένη χρήση του Ελληνικού δημοσίου αλλά και την αναχρηματοδότηση συγκεκριμένων επιχειρήσεων και δανειοληπτών.

(Βικιπαίδεια, Κρίση της Ευρωζώνης, Ανάκτηση 02/09/2021)

1.3 ΜΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΑ ΔΑΝΕΙΑ

Οι εποπτικές αρχές έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την αντιμετώπιση των κόκκινων δανείων. Γιατί αυτά εξασθενούν τις τράπεζες και θέτουν σε τεράστιο κίνδυνο τη φερεγγυότητα τους. Προτεραιότητα του εποπτικού έργου της Τράπεζας Ελλάδος είναι να αποτρέψει και να αντιμετωπίσει τα κόκκινα δάνεια. Τα βασικά καθήκοντα δραστηριότητας της τράπεζας είναι η χορήγηση δανείων που θα επιτρέψει στις επιχειρήσεις να κάνουν αγορές αγαθών όπως αυτοκινήτου ή κατοικίας. Έτσι με αυτόν τον τρόπο η τράπεζα κερδίζει χρήματα από τον τόκο που λαμβάνει επί των δανείων αυτών.

(European Central Bank, Eurosystem, Ανάκτηση 12/06/21)

Όταν ο δανειολήπτης είναι οικονομικά υγιής και καταβάλλει το επιτόκιο και τις δόσεις που έχουν συμφωνηθεί τότε το δάνειο θεωρείται εξυπηρετούμενο. Ωστόσο υπάρχει και ο κίνδυνος όπου ο δανειολήπτης ή η επιχείρηση να μην μπορούν να αποπληρώσουν το δάνειο εντός της χρονικής περιόδου που έχει συμφωνηθεί. Αν αυτό συμβεί ή καταλάβουν ότι αυτό πιθανόν να γίνει, η τράπεζα είναι υποχρεωμένη να ταξινομήσει το δάνειο αυτό ως κόκκινο δάνειο. Τα κόκκινα δάνεια αναφέρονται συχνά και ως μη εξυπηρετούμενα ή επισφαλή δάνεια.

(European Central Bank, Non-performing's loans, Ανάκτηση 20/06/21)

Τα επισφαλή δάνεια εμφανίζονται όταν υπάρχουν ενδείξεις ότι ο δανειολήπτης είναι απίθανο να αποπληρώσει το δάνειο ή έχει να καταβάλει τις συμφωνηθείσες δόσεις πάνω από 90 ημέρες. Αυτό μπορεί να συμβεί όταν ένα άτομο μένει άστεγο με αποτέλεσμα να μην μπορεί να αποπληρώσει το στεγαστικό δάνειο που έχει λάβει ή μια επιχείρηση έχει να αντιμετωπίσει μεγάλες οικονομικές δυσχέρειες. Η τράπεζα από την πλευρά της πρέπει να εξετάσει τα δάνεια που έχει χορηγήσει και να τα αντιμετωπίσει σε πρώιμο στάδιο για να μην γίνουν κόκκινα δάνεια. Αυτό ονομάζεται αναγνώριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων ή κόκκινων δανείων. (Εμμανούλ Π, 2020, σελ.1)

Συμβαίνει τακτικά οι άνθρωποι να μένουν άνεργοι και οι επιχειρήσεις να αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα όμως για την τράπεζα Ελλάδος αυτό είναι ένα συνηθισμένο φαινόμενο. Δυστυχώς, ενέχει κόστος για την τράπεζα η οποία για αυτόν το λόγο πρέπει να κρατάει τα επισφαλή δάνεια σε ελάχιστο επίπεδο. (European, what are Non-performing's loans?, Ανάκτηση 14/06/21)

Τα κόκκινα δάνεια επηρεάζουν αρνητικά την τράπεζα με δύο βασικούς τρόπους. Ο πρώτος τρόπος είναι η μείωση της κερδοφορίας της τράπεζας προκαλώντας ζημίες μειώνοντας με αυτόν τον τρόπο το ποσό των χρημάτων που κερδίζει από τις πιστοδοτικές δραστηριότητες της. Για να μπορέσει να αντιμετωπίσει αυτές τις ζημίες η τράπεζα πρέπει να προετοιμάζεται κάνοντας επαρκείς προβλέψεις.

(European Central Bank, Non-performing's loans), Ανάκτηση 20/06/21)

Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να τοποθετεί χρήματα στην άκρη έτσι ώστε να καλύψει ζημίες που αναμένει ότι θα υποστεί από το ενδεχόμενο ότι τα δάνεια που χορηγεί μπορεί να γίνουν πάρα πολύ ζημιογόνα. Τα χρήματα αυτά δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την χορήγηση νέων δανείων ή για να εξοφλήσουν άλλες ζημίες. Με αποτέλεσμα να μειώνει τα κέρδη της τράπεζας και να δυσχεραίνει την κατάστασή της.

(European Central Bank, Eurosystem, Ανάκτηση 12/06/21)

Ο δεύτερος τρόπος, όταν μια τράπεζα δεν μπορεί να έχει μεγάλο αριθμό κόκκινων δανείων και να τα χορηγεί σε επιχειρήσεις ως πιστώσεις για να κάνουν επενδύσεις και να δημιουργούν θέσεις εργασίας. Γιατί αν αυτό γίνει ευρέως σε πολλές τράπεζες μπορεί να επηρεαστεί συνολικά η οικονομία της χώρας.

Για να αποφύγει η τράπεζα τη συσσώρευση κόκκινων δανείων από την αρχή πρέπει να μην χορηγηθούν υπερβολικά επικίνδυνα δάνεια. Θα πρέπει να εφαρμόζουν κριτήρια και να αξιολογούν την φερεγγυότητα των δανειοληπτών έτσι ώστε να διασφαλίσουν ότι τα δάνεια δίνονται σε πελάτες οι οποίοι μπορούν να τα αποπληρώσουν. Επιπλέον η τράπεζα θα πρέπει να έχει ένα σύστημα παρακολούθησης που να εντοπίζει αν ο δανειολήπτης αντιμετωπίζει οικονομικές δυσχέρειες και αν πράγματι συμβαίνει, η τράπεζα να έχει στην διάθεση της εργαλεία τα οποία θα διορθώνουν αυτή την κατάσταση.

Σε μερικές περιπτώσεις, η παροχή συμβουλών στον πελάτη για το πως θα προχωρήσει στα οικονομικά του είναι ικανό να αποτρέψει ένα δάνειο να γίνει κόκκινο. Για να μπορέσει η τράπεζα Ελλάδος να μειώσει το απόθεμα των κόκκινων δανείων που διαθέτει θα πρέπει εκτός από τις προβλέψεις, να προσπαθεί εντατικά να επιλύσει και το ζήτημα αυτό μέσα από 3 βασικούς τρόπους.

(European Central Bank, Non-performing's loans, Ανάκτηση 20/06/21)

Πρώτος τρόπος, θα μπορούσαν να διαπραγματεύονται ξανά τους όρους του δανείου, δίνοντας περιθώριο στον δανειολήπτη για να αποπληρώσει το δάνειο. Έτσι θα μπορούσε είτε το άτομο είτε η επιχείρηση να επιβιώσει οικονομικά, να ξεπεράσει τον οικονομικό κίνδυνο και στο τέλος να αρχίσει την εξόφληση του δανείου.

Δεύτερος τρόπος, η τράπεζα μπορεί αν επιθυμεί να πουλήσει τα επισφαλή δάνεια σε επενδυτές, οι οποίοι ζητούν εξόφληση επί της αξίας. Ωστόσο αυτό μπορεί να προκαλέσει μεγάλη ζημία προς την τράπεζα ειδικά αν γίνει ολική διαγραφή των κόκκινων δανείων.

Τρίτος τρόπος, η τράπεζα μπορεί να μεταφέρει τα κόκκινα δάνεια σε μια κακή τράπεζα. Οι κακές τράπεζες είναι εταιρίες διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων που τις περισσότερες φορές θεσπίζονται από την κυβέρνηση για να αντιμετωπίσουν τα επισφαλή δάνεια. Με αυτόν τον τρόπο οι τράπεζες μπορούν να καθарίσουν τους ισολογισμούς τους από τα κόκκινα δάνεια και να εξασφαλίσουν γρηγορότερα τη δυνατότητα να ξαναδώσουν δάνεια. Η κακή τράπεζα με τη σειρά της φροντίζει να εισπράξει τα χρήματα που δόθηκαν ως δάνειο πωλώντας αυτά σε επενδυτές ή χρησιμοποιώντας άλλα μέτρα.

Αν όλες οι παραπάνω προσπάθειες για την εύρεση λύσης αποτύχουν, η τράπεζα μπορεί να προσφύγει σε ένδικο μέσα για να μπορέσουν να αποκτήσουν ένα μέρος από τα χρήματα τους.

Τέλος, ο κορονοϊός έφερε μια μεγάλη κρίση που δημιούργησε σοβαρές διαταραχές στην οικονομία αλλά και στις επιχειρήσεις, οι οποίες προσπαθούν να παραμείνουν ανοιχτές. Ένα μέρος των επιχειρήσεων δεν θα τα καταφέρει να επιβιώσει από την κρίση αυτή αλλά ούτε ένα μέρος των δανειοληπτών θα καταφέρει να αποπληρώσει τα δάνεια που πήρε πριν ή κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Αυτό υποδηλώνει ότι η αύξηση των κόκκινων δανείων είναι αναπόφευκτη καθώς δεν θα μπορέσουν όλα τα δάνεια να αποπληρωθούν. Για να ελαχιστοποιηθεί αυτή η αύξηση οι τράπεζες θα πρέπει να χορηγήσουν δάνεια μόνο σε πελάτες που τους θεωρούν ικανούς να τα πληρώσουν. Επιπλέον οι τράπεζες χρειάζεται να παρακολουθούν τους κινδύνους για να μπορούν να επιλύσουν εγκαίρως τα κόκκινα δάνεια.

(European Central Bank, Eurosystem), Ανάκτηση 12/06/21)

1.3.1 κόκκινα δάνεια και οι επιπτώσεις που έχουν στην οικονομία

Όσο το ποσοστό των κόκκινων δανείων είναι μεγαλύτερο από το φυσιολογικό, οι τράπεζες θα είναι επιφυλακτικότερες προς την παροχή δανείων, αφού παρουσιάζονται σημάδια επιβράδυνσης της οικονομίας. Ο μηχανισμός μετάδοσης της οικονομικής ανάπτυξης σε σχέση με την χορήγηση δανείων από τις τράπεζες είναι ασθενέστερος, δημιουργώντας μειωμένη ζήτηση καθώς και μειωμένη ανάπτυξη, με αποτέλεσμα οι επιχειρήσεις να έχουν προβλήματα και μεγαλύτερη αύξηση των κόκκινων δανείων.

Επιπλέον, πρέπει να γίνει αναφορά στο γεγονός ότι η οικονομία της χώρας μπορεί να κατανέμεται με λανθασμένο τρόπο και σε λάθους πόρους. Αυτό συμβαίνει είτε από τις τράπεζες είτε από τις επιχειρήσεις λόγω της συνδυασμένης σχέσης που έχουν. Αν οι τράπεζες δίνουν πιστώσεις σε προβληματικούς κλάδους και επιχειρήσεις χωρίς να κάνουν έλεγχο για την πιστοληπτική ικανότητα τους έμπρακτα συμβάλλουν στην αποτυχία των επιχειρήσεων αφού δεν αφήνουν τα κεφάλαια να χορηγηθούν σε παραγωγικά μέρη της οικονομίας τα οποία είναι υγιή.

(Πεπονάκης Γ, 2017, σελ.10)

Θα μπορούσαμε να πούμε ότι αυτό υποσκάπτει την ανάπτυξη της χώρας μακροπρόθεσμα. Αν μπορούσαμε να αναφερθούμε στον αντίκτυπο που έχει η οικονομία στα κόκκινα δάνεια τότε θα λέγαμε ότι μια παρουσίαση του ρυθμού ανάπτυξης έχει μεγάλη πιθανότητα στην αύξηση του εισοδήματος αλλά και στη μείωση των προβλημάτων σε δανειολήπτες και επιχειρήσεις. Πραγματοποιώντας μια αύξηση του πραγματικού Α.Ε.Π και της απασχόλησης δημιουργούμε έδαφος θετικό για τα κόκκινα δάνεια ενώ αν γίνει μια αύξηση της ανεργίας τότε θα έχουμε αρνητικά αποτελέσματα ως προς τα κόκκινα δάνεια.

Ακόμα, με την αύξηση στις τιμές των περιουσιακών στοιχείων του κάθε δανειολήπτη δίνεται η δυνατότητα να αντιμετωπιστούν δυσκολίες ή να εξασφαλίσει πίστωση μέσω των περιουσιακών στοιχείων. Έτσι, υπάρχει αρνητική σύνδεση μεταξύ των κόκκινων δανείων από τις τιμές της ακίνητης περιουσίας του δανειολήπτη και των διάφορων αξιόγραφων (μετοχών). Τα κυμαινόμενα επιτόκια επηρεάζουν τους δανειολήπτες αρνητικά ως προς την ικανότητα εξυπηρέτησης των χρεών τους. Άρα έχουμε σχέση θετική μεταξύ των κόκκινων δανείων και των επιτοκίων. (Μαυροκεφάλου Μ, 2019, σελ.16)

Ο πληθωρισμός είναι μια μεταβλητή πάρα πολύ σύνθετη σε θέματα σχετικά με τα κόκκινα δάνεια. Επηρεάζει τους δανειολήπτες ως προς την ικανότητα εξυπηρέτησης του χρέους και η απήχηση που έχει η σχέση με τα κόκκινα δάνεια είναι είτε θετική είτε αρνητική. Όταν ο πληθωρισμός είναι υψηλός μπορεί να διευκολύνει την αποπληρωμή του χρέους μειώνοντας την αγοραστική αξία του χρήματος και κατ' επέκταση της αξίας του χρήματος ή μέσω χαμηλών ποσοστών ανεργίας. (Μαυροκεφάλου Μ, 2019, σελ.16)

Επιπλέον, οι δανειστές μπορούν να προσαρμόσουν τα επιτόκια τους για να διατηρήσουν αμετάβλητες τις αποδόσεις ανεξάρτητα από το ύψος του πληθωρισμού και πάντα σε αντιστοιχία με τυχόν ενέργειες νομισματικής πολιτικής για την καταπολέμηση του πληθωρισμού. Καταλήγοντας, ότι ο πληθωρισμός μπορεί να έχει θετική ή αρνητική σχέση με τα κόκκινα δάνεια.

Η συναλλαγματική ισοτιμία όπως και ο πληθωρισμός έχουν πιο σύνθετη σχέση με τα κόκκινα δάνεια. Από την μία μπορεί να μειώσει την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων που κινούνται προς τις εξαγωγές με αποτέλεσμα να επηρεάσει αρνητικά την ικανότητα εξυπηρέτησης του χρέους και από την άλλη μπορεί να βελτιώσει την ικανότητα εξυπηρέτησης του χρέους σε αυτούς που δανείζονται με ξένο νόμισμα. (Πεπονάκης Γ, 2017, σελ.10)

Η ποσότητα των δανείων που δίνεται από τις τράπεζες θεωρείται πολύ σημαντικός παράγοντας αφού ευθύνεται από μόνος του σαν αιτία για την εμφάνιση αυξημένου αριθμού κόκκινων δανείων. Υπάρχει μεγάλη πιθανότητα μια αύξηση του αριθμού των δανείων με συνδυασμό την χαλάρωση των όρων του δανεισμού να μετατρέψει όλα τα τρέχοντα δάνεια σε κόκκινα.

Η ανάλυση έχει σκοπό να ερμηνεύσει τον αντίκτυπο που έχουν τα κόκκινα δάνεια στην οικονομία και να αναφερθούμε στο πώς αυτός επηρεάζει τους δανειολήπτες και τις επιχειρήσεις. Ως προς τους δανειολήπτες, η ικανότητα εξυπηρέτησης του χρέους εξαρτάται από το εισόδημα, το επιτόκιο, καθώς και τις τιμές των εγγυήσεων.

Αναμενόμενο είναι ότι τα μεγαλύτερα εισοδήματα βοηθούν πολύ περισσότερο για την μείωση των κόκκινων δανείων. Οι παράγοντες που επηρεάζουν την αύξηση των προβληματικών δανείων είναι όταν παρουσιάζεται μείωση του εισοδήματος. Άρα κατανοούμε ότι η ανεργία όταν είναι υψηλή τότε οδηγούμαστε σε αύξηση των προβληματικών δανείων το οποίο με την σειρά του δημιουργεί προβλήματα και στο επιτόκιο. (Μαυροκεφάλου Μ, 2019, σελ.16)

Οι δανειολήπτες επιθυμούν πάντοτε να έχουν ενημερωμένες τις δανειακές τους υποχρεώσεις όσον αφορά κατά κύριο λόγο τα στεγαστικά δάνεια. Η αύξηση στις τιμές των ακινήτων δημιουργεί προβληματικά και κόκκινα δάνεια με αποτέλεσμα να χάνονται περιουσιακά στοιχεία σε ιδιαίτερα χαμηλές τιμές από την πραγματική-αγοραστική αξία τους χωρίς να τους δίνεται η δυνατότητα να τα ξανά αποκτήσουν. Οι λόγοι που δημιουργούν την μη εξυπηρέτηση των κόκκινων δανείων είναι η αύξηση των αντικειμενικών αξιών στα ακίνητα, η αύξηση του ποσοστού ανεργίας, η μείωση του πραγματικού διαθέσιμου εισοδήματος ανά δανειολήπτη και η αναπροσαρμογή των επιτοκίων από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. (Μαυροκεφάλου Μ, 2019, σελ.16)

Ως προς τις επιχειρήσεις μπορούμε να πούμε ότι μέσα από το εισόδημα εξαρτάται η εξυπηρέτηση των κόκκινων δανείων. Ένας σημαντικός τομέας είναι η ανεργία η οποία για την κάθε οικονομία γίνεται σημαντικός τομέας στη ζήτηση. Με υψηλή ανεργία έχουμε μείωση της εγχώριας ζήτησης και αύξηση των κόκκινων δανείων ενώ με χαμηλή ανεργία η εγχώρια ζήτηση αυξάνεται δημιουργώντας δυνατότητες για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα σταθερών επιτοκίων και εξυπηρέτησης των κόκκινων δανείων αφού πλέον έχουμε σταθερά κέρδη από τις επιχειρήσεις.

Άλλος ένας παράγοντας που δημιουργεί προβλήματα στα κέρδη των επιχειρήσεων είναι ο ανταγωνισμός που έχουν μεταξύ τους. Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε διεθνές επίπεδο αυξάνοντας τα κέρδη τους έχουν μείωση του όγκου των κόκκινων δανείων. Αυτόματα μια μείωση της δραστηριότητας των κερδών τους έχει αποτέλεσμα την αύξηση των κόκκινων δανείων. Άρα θα μπορούσαμε να πούμε ότι μια αύξηση των επιτοκίων αυξάνει ταυτόχρονα και τα χρέη των επιχειρήσεων και την αύξηση των κόκκινων δανείων. Οι λόγοι που επηρεάζουν τα κόκκινα δάνεια τις επιχειρήσεις αναφορικά με την επιβίωση τους σε διεθνές αλλά και σε εσωτερικό επίπεδο ξεκινάνε από το κόστος εργασίας, από τις τιμές των εμπορικών ακινήτων, από την ανταγωνιστικότητα μεταξύ τους, από το κόστος υλικών που χρειάζονται για να παράγουν προϊόντα, από την εξωτερική αλλά και την εσωτερική ζήτηση εμπορευμάτων και την μείωση ή αύξηση επιτοκίων καθώς και τις συναλλαγματικές ισοτιμίες από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

(Πεπονάκης Γ, 2017, σελ.10)

1.4 ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΔΑΝΕΙΩΝ Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΑΡΟΧΗΣ ΔΑΝΕΙΩΝ

Πριν ξεκινήσω να παρουσιάζω το πώς γίνεται η μέθοδος παροχής δανείων, θα ήθελα να μιλήσω για την σημασία των δανειακών συμβάσεων ή διαφορετικά των δανείων. Με τον όρο δανειακές συμβάσεις αναφέρομαι στις ειδικές διμερείς συμβάσεις, όπου κατά τη σύναψη συμφωνίας ή συνθήκης μεταβιβάζεται για ένα χρονικό διάστημα η κυριότητα χρημάτων ή άλλων πραγμάτων, σε δανειολήπτες οι οποίοι επιθυμούν να χρηματοδοτηθούν για συγκεκριμένους οικονομικούς σκοπούς, πληρώνοντας τις προϋποθέσεις και με την υποχρέωση της επιστροφή τους. (Σπυριδώνου Φ, 2020, σελ.24)

Από την πλευρά της νομικής άποψης η δανειακή σύμβαση είναι ενοχική, διαρκής και η μία πλευρά βρίσκεται σε πλεονεκτικότερη θέση σε σχέση με την άλλη. Η δε σύναψη της σύμβασης για να είναι έγκυρη θα πρέπει να πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις νομοτυπικής μορφής ή αλλιώς το πραγματικό, όπου περιέχει τη δήλωση βουλήσεως που αποσκοπεί στην παραγωγή ορισμένου έννομου αποτελέσματος τόσο για τα συμβαλλόμενα μέρη όσο και για το αντικείμενο αυτής.

Το δάνειο έχει ως επακόλουθο την αναδιάταξη των χρηματοοικονομικών στοιχείων στο ενεργητικό κατά την διάρκεια όλου του έτους, όπως κάνουν και όλα τα χρεόγραφα μεταξύ του δανειστή και του οφειλέτη. Άρα είναι η παροχή κεφαλαίου από κάποιο νομικό ή φυσικό πρόσωπο σε έναν ενδιαφερόμενο, ο οποίος έχει υποχρέωση να δώσει πίσω το κεφάλαιο που πήρε μέσα σε ένα εύρυθμο χρονικό διάστημα που έχει καθοριστεί και με συγκεκριμένο τόκο. Όταν ο δανειολήπτης παίρνει ένα δάνειο δηλαδή ένα χρηματικό ποσό από τον δανειστή είναι υποχρεωμένος να το εξοφλήσει ή να γυρίσει ένα ίδιο ποσό χρημάτων σε ένα συγκεκριμένο χρόνο. Συνηθέστερο είναι να επιστρέφονται είτε σε δόσεις είτε σε πληρωμές όπου είναι το ίδιο ποσό.

(Δάνεια, Τι είναι τα δάνεια?, 25/08/2021)

Για να χορηγηθεί το δάνειο παίρνει και ένα συγκεκριμένο τόκο που είναι το χρέος. Για τον δανειστή λειτουργεί ως κίνητρο ώστε να δώσει το δάνειο. Στην περίπτωση που το δάνειο είναι νομικό τότε κάθε υποχρέωση και περιορισμό που έχει αποφασίζονται από ένα συμβόλαιο ή μια σύμβαση, τα οποία μπορούν να περιέχουν και επιπλέον περιορισμούς για τον δανειολήπτη.

Τα δάνεια μπορεί να είναι επισφαλής ή ασφαλή. Τα επισφαλής είναι αυτά που ο δανειολήπτης μπορεί να μην τα εξοφλήσει ποτέ ενώ τα ασφαλή είναι αυτά που ο δανειστής προστατεύεται προκειμένου να λάβει όλο το χρηματικό ποσό που έχει δανείσει. Επιπλέον οι τύποι δανείων χωρίζονται ανάλογα με την χρήση αλλά και την πηγή που δανείζονται. Μπορεί να είναι ιδιωτικής ή επαγγελματικής χρήσης. Αλλά μπορεί να είναι και κρατικά δάνεια όπου πραγματοποιούνται δανεισμοί μεταξύ κρατών ή περιλαμβάνει την παρέμβαση του κράτους.

Τα δάνεια ιδιωτών είναι αυτά που χρησιμοποιούν οι ιδιώτες για προσωπική χρήση. Τα πιο βασικά είναι το στεγαστικό δάνειο, το προσωπικό δάνειο, το καταναλωτικό δάνειο και το δάνειο αυτοκινήτου. Στην συνέχεια έχουμε τα επιχειρηματικά δάνεια τα οποία δίνονται από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα προς τον πελάτη που είναι μια μεγάλη επιχείρηση, η μικρομεσαία ή ελεύθεροι επαγγελματίες. Τα επαγγελματικά δάνεια δίνονται για να καλυφθούν κάποιες ανάγκες ανάλογα με τον δανειολήπτη. (Σπυριδώνου Φ, 2020,σελ.24)

Τέλος έχουμε τα κρατικά δάνεια τα οποία σε περιόδους ύφεσης της οικονομίας σε μια χώρα και ανάλογα με τις παγκόσμιες οικονομικές καταστάσεις ζητάει την χορήγηση ενός δανείου είτε από μια άλλη χώρα είτε από έναν φορέα εντός ή εκτός του κράτους. Μια χώρα μπορεί να δώσει δάνειο σε μια άλλη, αν η οικονομική κατάσταση της επιτρέπει να προβεί σε μια τέτοια ενέργεια. Σε περίπτωση που πραγματοποιηθεί η χορήγηση ενός κρατικού δανείου τότε πρέπει να δεχτεί και κάποιους όρους όπως η εισαγωγή προϊόντων από την χώρα που δανείζει. Ο σκοπός των όρων είναι να φέρουν σε καλύτερη θέση τη χώρα που θα πάρει το δάνειο.

(Δάνεια, Τι είναι τα δάνεια?, 25/08/2021)

Από τα παραπάνω με τις δανειακές συμβάσεις ή τα δάνεια παρατηρούμε ότι πρέπει να υπάρχει μια σχέση μεταξύ πιστωτή και πιστούχου. Η μέθοδος παροχής δανείων αναφέρεται στις απαιτήσεις των τραπεζών αφού αποτελούν έσοδα ακόμα και αν υπάρχει μεγάλος πιστωτικός κίνδυνος. Αυτόν τον κίνδυνο προσπαθούν όλες οι τράπεζες να τον αντιμετωπίσουν.

Ενώ υπάρχουν πολλές διαδικασίες έγκρισης εκχώρησης ενός δανείου από τις τράπεζες, όμως κάποιες ακολουθούν διαφορετική πιστωτική πολιτική και αξιολόγηση προκειμένου να γίνει η έγκριση και να δοθεί το δάνειο από την διοίκηση. Οι πελάτες με την σειρά τους είναι υποχρεωμένοι να κάνουν αίτηση στην τράπεζα έτσι ώστε να λάβουν το δάνειο που επιθυμούν.

Αν η τράπεζα καταλάβει ότι ο πελάτης έχει τα απαιτούμενα προσόντα για να πάρει το δάνειο τότε προχωρούν τη διαδικασία. Στη συνέχεια η τράπεζα πρέπει να διερευνήσει και να υπολογίσει τα οικονομικά και τα ποιοτικά στοιχεία του πελάτη. Αυτό είναι βοηθητική λειτουργία ως προς την τράπεζα, αφού πραγματοποιώντας την παραπάνω διαδικασία η τράπεζα διαπιστώνει αν ο πελάτης μπορεί να αποπληρώσει το δάνειο που θα του εγκριθεί. Στόχος της είναι να εξασφαλίσει ότι ο πελάτης θα μπορεί να αποπληρώσει το δάνειο.

Αφού ολοκληρωθεί η παραπάνω διαδικασία, η τράπεζα πρέπει να πάρει απόφαση αν το αίτημα του πελάτη για την χορήγηση του δανείου θα γίνει δεκτό ή όχι. Αν τελικά γίνει δεκτό τότε υπογράφεται η σύμβαση και προχωράμε στην εκταμίευση του δανείου.

Λόγω της μεγάλης οικονομικής αβεβαιότητας που υπάρχει στη χώρα μας και στη σημερινή εποχή, οι τράπεζες πρέπει να ελέγχουν τακτικά την πορεία από κάθε δάνειο που έχουν δώσει. Μόλις περάσει το χρονικό διάστημα με το οποίο συμφώνησε η τράπεζα με τον πελάτη και μόνο όταν ο πελάτης έχει αποπληρώσει πλήρως το δάνειο τότε η διαδικασία θα έχει ολοκληρωθεί μεταξύ τους. (Σπυριδώνου Φ, 2020, σελ.24)

(Δάνεια, Τι είναι τα δάνεια?), 25/08/2021)

Κεφάλαιο 2: ΤΑ ΜΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΑ ΔΑΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

2.1 Η ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η χρονιά του 2020 διαταράχθηκε λόγω της πανδημίας η οποία άλλαξε την χρηματοπιστωτική σταθερότητα στην Ελλάδα. Με αποτέλεσμα, να υπάρξουν αναστολές δραστηριοτήτων σε πολλές επιχειρήσεις και τεράστια μείωση του τουρισμού που έφερε μεγάλη πτώση του ΑΕΠ. Έτσι υπήρξε μείωση της οικονομικής δραστηριότητας μέσα στους πρώτους 9 μήνες του 2020 όπου έφτασε σε ποσοστό 8,5%, ενώ φαίνεται ότι θα είναι πολύ μεγαλύτερη λόγω της συνέχειας που έχει η πανδημία.

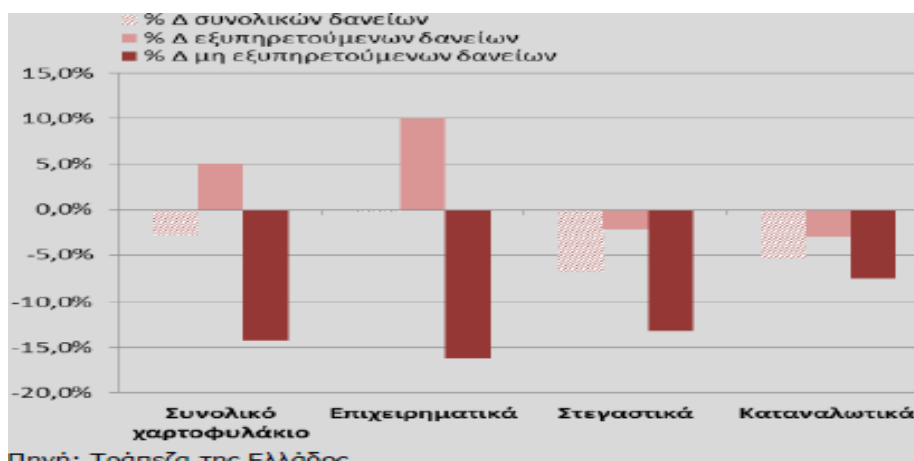
(Έκθεση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας Ιουνίου 2021,σελ25-29)

Η προσπάθεια μείωσης των μη εξυπηρετούμενων δανείων μέσα στο 2020 θεωρείται πολύ θετική αφού βελτίωσε τα πιστωτικά ιδρύματα μέσα από την ποιότητα των δανειακών χαρτοφυλακίων. Τα κόκκινα δάνεια μειώθηκαν με αποτέλεσμα τα αποθέματα των κόκκινων δανείων στο τέλος του εννεάμηνου να έχουν διαμορφωθεί στα 58,7 δισεκ. ευρώ, με μείωση 14,3% ή 9,8 δισεκ. ευρώ σε σχέση με την χρονιά του 2019 που είχαμε 68,5 δισεκ. ευρώ. Ενώ ο λόγος των κόκκινων δανείων προς το σύνολο των δανείων στους πρώτους 9 μήνες του 2020 έφτασε στο 35,8% σε αντίθεση με την χρονιά του 2019 που είχαμε 40,6%. Αυτή η μείωση οφείλεται στα αποθέματα των μη εξυπηρετούμενων που ήταν 14,3% και η οποία ήταν πολύ μεγαλύτερη από τη μείωση που είχαμε στο σύνολο των τραπεζικών πιστώσεων μέσα στο εννεάμηνο με μείωση 2,8%.

(Έκθεση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας Ιανουαρίου 2021,σελ24-33)

Ο πίνακας μας παρουσιάζει όλα τα δάνεια εξυπηρετούμενα και μη εξυπηρετούμενα για τις Ελληνικές τράπεζες ανά χαρτοφυλάκιο για τους πρώτους 9 μήνες του 2020 και τα νούμερα έχουν ποσοστιαία μεταβολή.

Ποσοστιαία μεταβολή των δανείων του κράτους για το εννεάμηνο του 2020

Πηγή:

Έκθεση

Χρηματοπιστωτικής

Σταθερότητας

Ιανουαρίου 2021

Μέσα στο 2020 είχαμε αποκλιμάκωση του αποθέματος αφού έγινε η μείωση λόγω της μεταφοράς των κόκκινων δανείων από την τράπεζα Eurobank εντός του ομίλου στο πλαίσιο ολοκλήρωσης συναλλαγής πωλήσεων από την πραγματοποίηση τιτλοποιήσεων δανείων όπου έπρεπε να γίνει εταιρικός μετασχηματισμός (πραγματοποιείται στην αλλαγή των τραπεζικών δραστηριοτήτων του πιστωτικού ιδρύματος και στην δημιουργία ενός νέου υπό ίδρυση πιστωτικού ιδρύματος).

Η συμφωνία αυτή για την Ελλάδα η οποία τελείωσε τον Ιούνιο του 2020 είναι η πρώτη τιτλοποίηση που έγινε και έλαβε την εγγύηση του ελληνικού δημόσιου ώστε να χρησιμοποιήσει την προστασία στοιχείων ενεργητικού, ενώ παρόμοιες κινήσεις κάνουν και οι υπόλοιπες τράπεζες προκειμένου να γίνει η μείωση του αποθέματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Η υποχώρηση του αποθέματος των κόκκινων δανείων έφτασε σε ποσοστό 4,5% ή 3,1 δισεκ. ευρώ και οφείλεται κυρίως σε διαγραφές οφειλών 1,7 δισεκ. ευρώ αλλά και σε ρευστοποιήσεις και αποπληρωμές. (Έκθεση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας Ιουνίου 2021,σελ25-29)

Κίνηση μη εξυπηρετούμενων δανείων για το εννιάμηνο του 2020

(δισεκ. ευρώ)

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ	
Υπόλοιπο ΜΕΔ (1.1.2020)	68,5
Νέα ΜΕΔ	2,7
Αναταξινομημένα προς εξυπηρετούμενα	-3,0
Εκταμιεύσεις/Κεφαλαιοποιήσεις τόκων	1,0
Εισπράξεις	-1,0
Ρευστοποιήσεις	-1,0
Πωλήσεις	-0,1
Διαγραφές	-1,7
Λοιπά	-6,7
ΜΕΔ – τέλος του εννεαμήνου 2020	58,7

Πηγή: Έκθεση
Χρηματοπιστωτικής
Σταθερότητας
Ιανουάριος 2021

Ο πίνακας δείχνει τις κινήσεις των μη εξυπηρετούμενων δανείων για τους

πρώτους εννέα μήνες του 2020. Η κατηγορία ρευστοποιήσεις και οι πωλήσεις έχουν διαγραφές μερικών ποσών από τα δάνεια τα οποία σχετίζονται με αυτές τις κατηγορίες, ενώ η κατηγορία διαγραφή έχει μόνο διαγραφές δανείων. Στην κατηγορία Λοιπά έχουμε την συναλλαγή που έκανε η Eurobank.

Τα αποθέματα των κόκκινων δανείων θα αυξηθούν λόγω της ένωσης που θα επιφέρει η επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης των επιχειρήσεων και των δανειοληπτών. Αυτό γίνεται λόγω της πανδημίας αλλά και των μέτρων (π.χ. αναστολή καταβολής των δόσεων των δανείων) που έχουν παρθεί ώστε να υπάρξει προστασία αυτών των κλάδων.

Από τον Μάρτιο του 2020 που έχει ξεκινήσει η πανδημία οι ελληνικές τράπεζες έκαναν κινήσεις ώστε να ρυθμίσουν την αναστολή των πληρωμών από τα δάνεια που είχαν οι οφειλέτες ώστε να τους βοηθήσουν προκειμένου κάποια στιγμή να μπορέσουν να αποπληρώσουν αυτά τα δάνεια. Οι κινήσεις αυτές είχαν σκοπό να βοηθήσουν δανειολήπτες οι οποίοι λόγω της πανδημίας είχαν πληγεί σε μεγάλο βαθμό.

Η Τράπεζα της Ελλάδος μέσα από τα στοιχεία που έλαβε από τις υπόλοιπες τράπεζες τα οποία της δόθηκαν τον Νοέμβριο του 2020, παρατήρησε ότι τα δάνεια που έχουν αναστολή πληρωμών είναι 21 δισεκ. ευρώ ή 12% του συνόλου από τα δάνεια που υπάρχουν στα τραπεζικά συστήματα. Ένα ποσοστό δανείων άνω του 80% είναι σε αναστολή πληρωμών και ενήμερα (αποτελούν μόνο το 15% από τα ενήμερα δάνεια) τα οποία έχουν πιστωτικό κίνδυνο περίπου 3%.

Τα δάνεια που έχουν αναστολή πληρωμών για τις επιχειρήσεις είναι 60% ενώ προς τους δανειολήπτες είναι 40%. Η αναστολή που έχει οριστεί γίνεται ξεχωριστά από κάθε τράπεζα και τα δάνεια λήγουν είτε τέλη του 2020 είτε αρχές του 2021. Σε καθεστώς αναστολής πληρωμών έχουμε ένα ποσοστό δανείων 34% τα οποία έχουν μεγάλη αύξηση πιστωτικού κινδύνου, αυτό αποτελεί μεγάλο κίνδυνο δημιουργίας νέων μη εξυπηρετούμενων δανείων από επιχειρήσεις και δανειολήπτες που δεν τα καταφέρνουν ώστε να αντιμετωπίσουν αυτήν την νέα αλλά και δύσκολη οικονομική κατάσταση.

Από τα δεδομένα της Τράπεζας Ελλάδος υπολογίζεται ότι ο νέος κύκλος κόκκινων δανείων για το 2021 θα είναι 8 με 10 δισεκ. ευρώ χωρίς να γνωρίζει το ποσοστό των ενήμερων δανειοληπτών που θα μπουν σε αναβολή πληρωμής. (Έκθεση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας Ιανουαρίου 2021,σελ24-33)

Μετά από υπολογισμούς που έκανε η Τράπεζα Ελλάδος, κατέληξε ότι τα κόκκινα δάνεια προς το σύνολο των δανείων μετά την πραγματοποίηση αυτής της συμφωνίας υπολογίζεται ότι θα είναι σε ποσοστό της τάξεως του 25% (το συγκεκριμένο ποσοστό περιλαμβάνει μόνο κινήσεις για τις οποίες οι τράπεζες έχουν αρχίσει την υλοποίηση της μείωσης του αποθέματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων), χωρίς να πάρουμε υπόψη νέα κόκκινα δάνεια που θα δημιουργηθούν εξαιτίας της πανδημίας. Αυτό το ποσοστό θα είναι το υψηλότερο στην ευρωζώνη και πολύ μεγαλύτερο από το μέσο όρο των τραπεζών που ελέγχονται από τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (2,9% μέσα στον Ιούνιο του 2020).

Γίνεται κατανοητό ότι τα μέτρα που έχουν πάρει οι Ελληνικές τράπεζες προσπαθούν να στηρίξουν τις επιχειρήσεις και τους δανειολήπτες προκειμένου να μπορέσουν όλοι να επιστρέψουν στην κανονικότητα των πληρωμών. Γιατί γνωρίζουν ότι θα υπάρξουν και νέα μη εξυπηρετούμενα δάνεια από την πανδημία. Οι επιπτώσεις της θα φανούν στην πορεία από το βάθος της ύφεσης και πόσο γρήγορα θα ανακάμψει η οικονομία της χώρας. Επιπλέον, τα μέτρα που θα πάρει το κράτος για τους δανειολήπτες αλλά και τις απαιτούμενες ρυθμίσεις που θα κάνουν οι τράπεζες ώστε να έχουν αποτελεσματικότητα.

Έτσι πρέπει οι τράπεζες να παρατηρούν τους ισολογισμούς τους με τον αυξημένο πιστωτικό κίνδυνο και να παρέχουν τα απαιτούμενα κεφαλαιακά αποθέματα προκειμένου να αντιμετωπίσουν μια τυχόν αύξηση των κόκκινων δανείων. Οι Ελληνικές Τράπεζες πρέπει να είναι σε ετοιμότητα για να αντιμετωπίσουν μια επερχόμενη κρίση αφού βρίσκονται σε μειονεκτικότερη θέση σε σχέση με τις ανταγωνίστριες τράπεζες διαθέτοντας είδη αρκετά υψηλότερα μη εξυπηρετούμενα δάνεια και με πιθανή εμφάνιση νέων μη εξυπηρετούμενων δανείων από την πανδημία.

Αρα καταλαβαίνουμε ότι η Ελλάδα θα πρέπει να επιλύσει τα προβλήματα των κόκκινων δανείων ώστε τα τραπεζικά συστήματα να εξυγιανθούν και να υπάρξει γρηγορότερη οικονομική ανάπτυξη. Ακόμα, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι 48,5 δισεκ. ευρώ ή 45,2% είναι τα αποθέματα των μη εξυπηρετούμενων δανείων που μειώθηκαν από την τιμή που έχει υπάρξει το Μάρτιο του 2016 και ήταν η ποιο υψηλότερη.

(Έκθεση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας Ιουνίου 2021,σελ25-29)

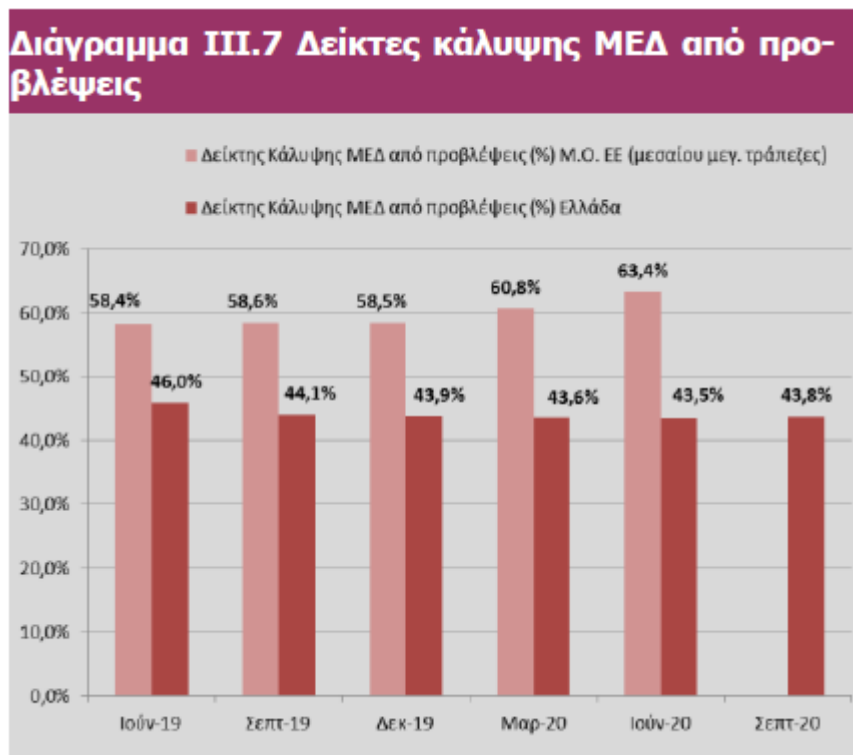
2.1.1 Οι δείκτες των μη εξυπηρετούμενων δανείων

Τα κόκκινα δάνεια διαχειρίζονται μέσα από κάποιους δείκτες οι οποίοι είναι αξιολόγησης, παρακολούθησης και κάλυψης. Ο δείκτης κάλυψης για τους 9 μήνες του 2020 είχε 43,8% από ότι ήταν το 2019 με 43,9%. Οι προβλέψεις των τραπεζών μέχρι και το τέλος της περιόδου για την κάλυψη τους έφτανε σε 25,8 δισεκ. ευρώ ενώ για το τέλος του 2019 είχε 30,1 δισεκ. ευρώ. Μεταξύ του 2020 και του 2019 παρατηρούμε μείωση η οποία πραγματοποιήθηκε λόγω της συναλλαγής πώλησης με τιτλοποίηση, αλλά και από τις διαγραφές που έγιναν μέσα στους 9 μήνες όπου για το 2019 έχουμε 4.291 εκατ. ευρώ ενώ για το 2020 έχουμε 1.710 εκατ. ευρώ.

Επιπλέον, για το τέλος του εννεάμηνου του 2020 ο δείκτης κάλυψης των κόκκινων δανείων είχε 57,1%, με αύξηση σε σχέση με το τέλος του 2019 που ήταν 55,7%. Όμως ο δείκτης κάλυψης ρυθμίσεων από εξασφαλίσεις ήταν αυξημένος με ποσοστό 63,4% σε αντίθεση με το τέλος του 2019 που ήταν 61,9%. Δεν έχουν ρυθμιστεί τα κόκκινα δάνεια άνω των 90 ημερών με ποσοστό 43,8% για το τέλος του 2020 σε σχέση με το τέλος του 2019 που ήταν 45,4%.

(Έκθεση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας Ιανουαρίου 2021,σελ24-33)

Δείκτες κάλυψης μη εξυπηρετούμενων δανείων από προβλέψεις 2019-2020

Πηγή: Έκθεση
Χρηματοπιστωτικής
Σταθερότητας,
Ιανουαρίου 2021

Τα υπόλοιπα δάνεια όπως επιχειρηματικά, στεγαστικά και καταναλωτικά είναι 43%, 42,4% και 50,6%. Ακόμα ένα ποσοστό 13,2% ή 7,8 δισεκ. ευρώ από τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια εντός ισολογισμού, είναι απαιτήσεις που έχουν μπει σε καθεστώς νομικής προστασίας και υπάρχει δικαστική απόφαση. Από τα 7,8 δισεκ. ευρώ τα 4,7 δισεκ. ευρώ είναι απαιτήσεις που έχουν καταγγεληθεί.

Αυτά τα δάνεια είναι είτε για φυσικά πρόσωπα είτε για νομικά πρόσωπα. Στην κατηγορία καθεστώς νομικής προστασίας έχουν εισαχθεί τα στεγαστικά κόκκινα δάνεια με 27,1% και τα καταναλωτικά δάνεια με 17,4%. Οι διαγραφές δανείων για το εννεάμηνο του 2020 έφτασαν το 1,7 δισεκ. ευρώ από τα οποία 0,9 δισεκ. ευρώ αφορούν κυρίως επιχειρηματικά δάνεια.

Οι Ελληνικές τράπεζες στην προσπάθεια τους για υλοποίηση μακροπρόθεσμων ρυθμίσεων απέναντι στους δανειολήπτες, προτείνουν ακόμα και την αποπληρωμή των μη εξυπηρετούμενων δανείων σε βάθος χρόνου επιμηκύνοντας έτσι την διάρκεια αποπληρωμή τους προς όφελος των πελατών τους.

(Έκθεση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας Ιανουαρίου 2021,σελ24-33)

(Έκθεση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας Ιουνίου 2021,σελ25-29)

2.2 ΟΙ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΠΡΟΣΠΑΘΟΥΝ ΝΑ ΑΠΟΤΡΕΨΟΥΝ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΟΚΚΙΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ

Οι Ελληνικές τράπεζες κάνουν κάποιες κινήσεις προκειμένου να επαναδιαπραγματευθούν τα ποσά που τους οφείλουν οι δανειολήπτες λόγω του δανεισμού. Οι κινήσεις αυτές γίνονται γιατί θέλουν να βοηθήσουν τους δανειολήπτες να αποπληρώσουν τα χρέη που έχουν προς τις τράπεζες. Μερικές από αυτές τις διευκολύνσεις είναι η αναδιάρθρωση, η αναχρηματοδότηση, η επιμήκυνση, η πληρωμή μόνο τόκων και η αναστολή πληρωμών δόσεις.

Η αναδιάρθρωση στις τράπεζες είναι η διαπραγμάτευση από τις οφειλές των επιχειρήσεων. Με σκοπό την διαμόρφωση των οφειλών για την καλύτερη λειτουργία της τράπεζας αλλά και των επιχειρήσεων. Έτσι, η αναδιάρθρωση αλλάζει τους όρους των δανείων που έχουν δοθεί. Αυτές οι αλλαγές μπορεί να είναι στο πως θα πληρώνουν πλέον οι δανειολήπτες, στο επιτόκιο, στην διάρκεια που θα έχει το δάνειο, πόσες δόσεις θα έχει καθώς και στο χρονικό περιθώριο που μπορεί να έχει κάθε δάνειο. Ο λόγος που υπάρχει και χρησιμοποιείται η αναδιάρθρωση από τις τράπεζες είναι έτσι ώστε να αντιμετωπίσουν σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους προβλήματα ρευστότητας που οφείλονται σε αδυναμία κάλυψης των δανειοληπτών.

Για να πετύχουν τα παραπάνω οι τράπεζες επιβάλλουν στους δανειολήπτες να τηρούν τους όρους που έχουν οι κάθε τράπεζες. Όταν υπάρχουν καθυστερήσεις προς την πληρωμή των οφειλών είναι αποδεκτές από τις τράπεζες αν δεν έχουν ξεπεράσει την χρονική περίοδο των 90 ημερών. Για αυτό κάθε τράπεζα προσπαθεί να λύσει οικονομικά προβλήματα που μπορεί να έχουν οι πιστωτές της και στη συνέχεια θα κινηθούν προς τη χρήση της αναδιάρθρωσης προκειμένου να έχουν οικονομικές απολαβές.

Στις τράπεζες η αναχρηματοδότηση γίνεται για να δημιουργήσουν ένα νέο δάνειο με σκοπό την αλλαγή του ήδη υπάρχοντος δανείου. Όταν λοιπόν γίνει μια αναχρηματοδότηση δανείου τις περισσότερες φορές η εγγύηση παραμένει η ίδια ενώ οι όροι που έχουν μπει στο δάνειο γίνονται τις περισσότερες φορές πιο ευνοϊκή. (Χρήστου Φ, Μωραϊτίης Α, 2017, σελ.28)

Προκειμένου να βοηθήσει η τράπεζα τον δανειολήπτη από την νέα δανειοδότηση, θα πρέπει οι νέοι τόκοι από την αναχρηματοδότηση αλλά και η ζημιά που έπαθε από το προηγούμενο δάνειο λόγω μη αποπληρωμής του να φτάνουν σε θετικό αποτέλεσμα και με κέρδος προς τον δανειολήπτη. Οι τράπεζες τις περισσότερες φορές χρησιμοποιούν την αναχρηματοδότηση έτσι ώστε να μεταφέρουν όλα τα χρέη ενός δανειολήπτη σε μια τράπεζα.

Η επιμήκυνση διάρκειας δανείου γίνεται ανάμεσα στην τράπεζα και στον δανειολήπτη μετά από διακανονισμό. Η τράπεζα μέσα από τον διακανονισμό μπορεί να αυξήσει τον χρόνο του χρέους ώστε να υπάρξει μείωση των δόσεων που δίνει ο δανειολήπτης. Οι δόσεις που πληρώνουν οι δανειολήπτες είναι όλες μηνιαίες και η πληρωμή τους γίνεται είτε με μια αναβολή ή με μια περιορισμένη μείωση των δόσεων. Όμως κάνοντας αυτές τις κινήσεις είναι προφανές πως η χρονική περίοδος που θα δοθεί θα έχει και ως αποτέλεσμα την αύξηση των τόκων που θα δοθούν στον δανειολήπτη έτσι ώστε να αποπληρώσει τις οφειλές του.

Η πληρωμή μόνο των τόκων από το κεφάλαιο φέρνει τον δανειολήπτη σε μια πιο καλή θέση σε σχέση με την τράπεζα αφού μέσω εξοφλήσεως των τόκων το κεφάλαιο μένει στα ίδια επίπεδα ενώ η μηνιαία δόση 'έχει μικρότερο ποσό πληρωμής. Όμως μπορεί ο δανειολήπτης να ευνοείται από τις παραπάνω κινήσεις αλλά μια αποπληρωμή δανείου έχει και αρνητική επίπτωση. Μπορούμε να πούμε ότι αρνητική περίπτωση θα ήταν η επιβολή πληρωμής περισσότερων τόκων με ταυτόχρονη χρήση μια επιμήκυνση διάρκειας δανείου.

Η αναστολή πληρωμής δόσης είναι μια μεγάλη βοήθεια προς τους δανειολήπτες στους οποίους δίνεται η δυνατότητα να μην αποπληρώσουν προς τα τραπεζικά ιδρύματα τους τόκους αλλά και το κεφάλαιο σε ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Σε αυτήν την περίοδο από την μη εξόφληση οι δανειολήπτες αποπληρώνουν άλλες ληξιπρόθεσμες οφειλές οι οποίες έχουν μαζευτεί όλο αυτό το διάστημα. Κάνοντας όλα αυτά οι τόκοι κεφαλαιοποιούνται με αποτέλεσμα οι καινούργιες δόσεις που θα υπάρξουν μετά το τέλος της αναστολής να έχουν επιπλέον τόκους. Επιπλέον για να μπορέσουν οι Ελληνικές τράπεζες να αντιμετωπίσουν τα κόκκινα δάνεια υποχρεώθηκαν να δημιουργήσουν τις λεγόμενες κακές τράπεζες.

(Χρήστου Φ, Μωραϊτης Α, 2017, σελ.28)

Δηλαδή έπρεπε να δημιουργήσουν εταιρείες διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων οι οποίες θα έκαναν επενδυτικές κινήσεις για την αξία των στοιχείων του ενεργητικού από τις τράπεζες για τα κόκκινα δάνεια. Έτσι οι τράπεζες στην Ελλάδα προσπάθησαν να προετοιμαστούν προκειμένου να γίνει η σωστή διαδικασία για να διαχειριστούν τα κόκκινα δάνεια.

Ξεκίνησαν από την πώληση καταναλωτικών δανείων και χρεών που είχαν από πιστωτικές κάρτες οι οποίες γνώριζαν ότι δεν θα πληρωθούν ποτέ ούτε υπήρχαν εγγυήσεις για αυτές. Μετά κινήθηκαν προς την πώληση δανείων από τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που δεν μπορούσαν να εξυπηρετηθούν ενώ ενδιαφέρονταν για τα foreign fund (ένα ξένο κεφάλαιο που επενδύει σε εταιρείες που εδρεύουν διεθνώς ή εκτός της χώρας κατοικίας του επενδυτή. Τα ξένα κεφάλαια είναι επίσης γνωστά ως διεθνή ταμεία και μπορεί να είναι αμοιβαία κεφάλαια ή ανταλλαγή χρημάτων) και για επιχειρηματικά δάνεια τα οποία ήταν υποθηκευμένα σε ακίνητα.

(Χρήστου Φ, Μωραΐτης Α, 2017, σελ.28)

2.2.1 Τα κόκκινα δάνεια είναι σημαντικό να μειωθούν από τις τράπεζες

Η χορήγηση δανείων είναι βασικό καθήκον για τις τράπεζες. Χάρης σ'αυτά οι άνθρωποι μπορούν να κάνουν αγορές και οι επιχειρήσεις επενδύσεις. Αυτό τελικά στηρίζει την ανάπτυξη και την απασχόληση. Κάποιες φορές όμως οι άνθρωποι ή οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες και σταματούν να πληρώνουν τις δόσεις που έχουν συμφωνήσει. Όταν αυτό συμβαίνει για ορισμένο χρονικό διάστημα ένα δάνειο γίνεται μη εξυπηρετούμενο. Τα κόκκινα δάνεια όμως αποτελούν πρόβλημα γιατί οι τράπεζες με υψηλό απόθεμα από κόκκινα δάνεια καταγράφουν μικρότερα κέρδη και επομένως έχουν λιγότερες δυνατότητες να χορηγήσουν δάνεια.

Επίσης πρέπει να χρησιμοποιούν το πλεόνασμα από τα έσοδα τους για να καλύψουν ζημίες που μπορεί να προκύψουν από κόκκινα δάνεια στο μέλλον. Με λίγα λόγια τα κόκκινα δάνεια κάνουν τις τράπεζες να δανείζουν λιγότερο. Όταν οι τράπεζες δίνουν λιγότερα δάνεια οι καταναλωτές ξοδεύουν λιγότερο και οι επιχειρήσεις επενδύουν λιγότερο. Η δημιουργία νέων επιχειρήσεων και θέσεων εργασίας μειώνεται. Έτσι τα κόκκινα δάνεια επηρεάζουν αρνητικά την οικονομική ανάπτυξη. Οι τράπεζες με χαμηλή κερδοφορία είναι πιο ευάλωτες σε οικονομικές κρίσεις και αναταραχές στις αγορές.

Αποτέλεσμα είναι να αποσταθεροποιηθεί το τραπεζικό σύστημα συνολικά όπως συνέβη και κατά την χρηματοπιστωτική κρίση. Ουσιαστικά τα κόκκινα δάνεια κάνουν τις τράπεζες λιγότερο ασφαλείς. Καθήκον της κάθε τράπεζας είναι να παρακολουθεί πόσο υγιές είναι ώστε να μπορούν να παρέχουν πιστώσεις στους ανθρώπους και στις επιχειρήσεις. Έτσι διασφαλίζεται ότι οι στρατηγικές των τραπεζών για τη διαχείριση των κόκκινων δανείων είναι φιλόδοξες αλλά ρεαλιστικές. Για παράδειγμα οι τράπεζες μπορούν να μειώσουν το απόθεμα κόκκινων δανείων πουλώντας τα ή αλλάζοντας τον τρόπο αποπληρωμής τους. Η προσπάθεια αντιμετώπισης των κόκκινων δανείων φέρνει οφέλη. Οι τράπεζες θα αυξήσουν τα κέρδη τους και θα δανείζουν περισσότερα χρήματα στην πραγματική οικονομία.

(Youtube, Why is it important for bank to reduce bad loan's?, Ανάκτηση 07/07/21)

Θα γίνουν πιο σταθερές και επομένως ανθεκτικότερες σε οικονομικές κρίσεις. Οι άνθρωποι και οι επιχειρήσεις θα έχουν εύκολα πρόσβαση σε πιστώσεις. Θα καταναλώνουν και θα επενδύουν περισσότερο έτσι θα υπάρχει μεγαλύτερη στηρίξει στην οικονομία και στην απασχόληση. Άρα η επίλυση του προβλήματος των κόκκινων δανείων είναι καλή όχι μόνο για τις τράπεζες αλλά και για όλους. Επομένως είναι σημαντικό να αντιμετωπιστεί το ζήτημα των κόκκινων δανείων γιατί η χώρα έχει ένα σχετικά υψηλό επίπεδο από κόκκινα δάνεια για αρκετά χρόνια. Παρόλο που τα επίπεδα έχουν αρχίσει να πέφτουν, συνεχίζουν να παρουσιάζουν ένα σημαντικό ζήτημα για τις πληγείσες τράπεζες καθώς και για την ευρύτερη οικονομία. Τα υψηλά επίπεδα κόκκινων δανείων προκαλούν πολλά γνωστά προβλήματα για τις τράπεζες.

Λειτουργούν ως έλξη στα κέρδη και τα μερίσματα, καθώς δεν δημιουργούν έσοδα. Οι τράπεζες αναγκάζονται να μεταβάλουν πόρους από κερδοφόρες υπηρεσίες στη διαχείριση δανείων που δεν παρέχουν απόδοση και οι τράπεζες υποχρεούνται να διαθέσουν κεφάλαια για να καλύψουν πιθανές ζημιές από τα κόκκινα δάνεια τους, πράγμα που σημαίνει ότι υπάρχει λιγότερο διαθέσιμο κεφάλαιο για την υποστήριξη δανεισμού σε ιδιώτες και επιχειρήσεις. Αυτά τα ζητήματα μπορούν να οδηγήσουν σε ευρύτερες αρνητικές οικονομικές συνέπειες και σε χώρες όπως την Ελλάδα με υψηλότερα επίπεδα κόκκινων δανείων. Αυτό είναι πιθανό να σημαίνει ότι δημιουργούνται λιγότερες νέες θέσεις εργασίας και η οικονομική ανάπτυξη είναι ασθενέστερη.

Οι τράπεζες με υψηλά επίπεδα κόκκινων δανείων είναι πιο επιρρεπείς σε χρηματοοικονομικά σοκ, γεγονός που μπορεί να τις κάνει, πιο ευάλωτες καθώς και ολόκληρο τον χρηματοπιστωτικό τομέα και τις οικονομίες στις οποίες λειτουργούν. Παρά όλες αυτές τις προκλήσεις, βλέπουμε ότι οι τράπεζες προσπαθούν να εφαρμόσουν στρατηγικές για την διαχείριση των κόκκινων δανείων. Ορισμένες από τις στρατηγικές έχουν ήδη θετικά αποτελέσματα με το επίπεδο των κόκκινων δανείων να πέφτει σταθερά.

(Youtube, Why is tackling Europe's non-performing loans issue so important?, Ανάκτηση 22/05/21)

Ειδικότερα, υπάρχουν 2 κύριοι τομείς που πρέπει να δοθούν προτεραιότητες για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των κόκκινων δανείων. Πρώτον, η ανάπτυξη μιας δευτερογενούς αγοράς για κόκκινα δάνεια, όπου οι τράπεζες μπορούν να συνδυαστούν με επενδυτές που θέλουν να αγοράσουν τέτοια δάνεια. Δεύτερον, οι νόμοι περί αφερεγγυότητας πρέπει να εναρμονιστούν καλύτερα με τα ελάχιστα πρότυπα. Πιο αποτελεσματικά πλαίσια αφερεγγυότητας θα μπορούσαν να διευκολύνουν τις τράπεζες και τις επιχειρήσεις να αποτρέψουν το δάνειο από την πρώτη θέση. Επιπλέον, πιστεύουμε ότι οι κανόνες για το ποσό του κεφαλαίου που πρέπει να κατέχουν οι τράπεζες σε σχέση με τα κόκκινα δάνεια, θα πρέπει επίσης να είναι αναλογικοί και κατάλληλοι για τα χαρακτηριστικά των μεμονωμένων τραπεζών, αντί για μια προσέγγιση με ένα μέγεθος.

(Youtube, Why is tackling Europe's non-performing loans issue so important?, Ανάκτηση 22/05/21)

(Youtube, Why is it important for bank to reduce bad loan's?, Ανάκτηση 07/07/21)

2.3 ΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΑ ΚΟΚΚΙΝΑ ΔΑΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ενώ γνωρίζουμε ότι τα κόκκινα δάνεια επηρεάζουν την οικονομία κάθε χώρας δεν ξέρουμε το σαφές ύψος των κόκκινων δανείων πέρα από τα νούμερα που ήδη έχουν δημιουργήσει αρνητικά προβλήματα στην ανατροφοδότηση αλλά και στον πιστωτικό κίνδυνο όλων των χωρών. Όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα όταν εμφανίζουν υψηλά ποσοστά κόκκινων δανείων προσπαθούν να πάρουν ρευστότητα για να καλύψουν τα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί και να προφυλάξουν την έλλειψη που έχουν σε κεφάλαια προσπαθώντας να μειώσουν τυχόν ίδια προβλήματα μέσα στα χαρτοφυλάκια τους.

Για αυτό πρέπει να γίνεται γρήγορα ο εντοπισμός των προβλημάτων αύξησης των κόκκινων δανείων προκειμένου να μπορούν οι τράπεζες να ελέγχουν τον πιστωτικό κίνδυνο εύκολά και να τον αξιολογούν σωστά. Τα κόκκινα δάνεια επηρεάζονται μέσα από πολλούς παράγοντες οι οποίοι μπορούν να χωριστούν σε δύο μεγάλες κατηγορίες. (Μαλέα Μ, 2019,σελ.10-11)

Η πρώτη μεγάλη κατηγορία είναι μακροοικονομικοί παράγοντες όπου οι πιο σημαντικές περιπτώσεις είναι ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας. Όπου έχει αντίστροφη σχέση με τα κόκκινα δάνεια λόγω ότι την χρονική στιγμή που έχουμε οικονομική ύφεση οι όροι του δανεισμού γίνονται πιο αυστηροί από τα τραπεζικά ιδρύματα. Στην περίοδο ύφεσης της οικονομίας και του ΑΕΠ δημιουργείται μείωση εισοδημάτων από τους δανειολήπτες που έχουν αδυναμία αποπληρωμής των οφειλών τους ενώ τα νούμερα των επισφαλών δανείων αυξάνονται με ταχύτατο ρυθμό. Το αντίθετο συμβαίνει στην περίπτωση που έχουμε αύξηση του ΑΕΠ.

Οι τιμές των ακινήτων σε σχέση με τα κόκκινα δάνεια έχουν θετικά αποτελέσματα αφού στις περιόδους οικονομικής κρίσης έχουμε μείωση εξαιτίας της κατανάλωσης που βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα. Επιπλέον, έχουμε το ύψος των επιτοκίων όπου στην περίπτωση που ο δανειολήπτης δεν μπορεί να αποπληρώσει τα χρέη του έχουμε αυτόματη αύξηση των επιτοκίων άρα και αύξηση στα ποσοστά των κόκκινων δανείων. (Πεπονάκης Γ, 2017, σελ.8-9)

Ο πληθωρισμός, σε περιόδους όπου οι δανειολήπτες βοηθούνται από την μείωση της αξίας των δανείων τους λόγω υπερπληθωρισμού τότε μεγαλώνει η περίπτωση να εξοφληθεί το δάνειο τους. Γεγονός που αποσκοπεί στην μείωση από το ποσοστό των κόκκινων δανείων από μια ένδειξη υπερπληθωρισμού η οποία μπορεί να έχει είτε θετικές είτε αρνητικές επιπτώσεις από το πώς θα μεταβληθεί.

Το ποσοστό της ανεργίας με την αύξηση του, μεγαλώνει τον αριθμό των κόκκινων δανείων που είναι σε καθυστέρηση γιατί δημιουργεί τεράστια προβλήματα στην ρευστότητα των δανειοληπτών με άμεσο κόστος την ικανότητα να ξεχρεώσουν το χρέος τους με τελικό αποτέλεσμα την αύξηση του ποσοστού των κόκκινων δανείων στην Ελλάδα. Η δεύτερη μεγάλη κατηγορία είναι οι προσδιοριστικοί παράγοντες που έχουν σχέση με τις τράπεζες. Οι περιπτώσεις που μπορούμε να συναντήσουμε στα τραπεζικά ιδρύματα είναι η επέκταση του δανειακού χαρτοφυλακίου που πραγματοποιείται μέσα από την αύξηση των πιστωτικών διευκολύνσεων ή από την επιείκεια των δανειακών όρων. (Πεπονάκης Γ, 2017, σελ.8-9)

Με βασικό σκοπό την αύξηση των κερδών στα τραπεζικά ιδρύματα που έχει ως αποτελέσματα την αύξηση των κόκκινων δανείων αλλά και ζημίες στο δανειακό χαρτοφυλάκιο. Όμως μέσα από την χρήση ενυπόθηκων δανείων (χορήγηση δανείου από την τράπεζα με εγγύηση συνήθως την υποθήκευση του ακινήτου σου) έχουμε πιθανότητες μείωσης των κόκκινων δανείων. Η κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών από τα ποσοστά των κόκκινων δανείων έχουν τεράστια επιρροή στα επίπεδα της η οποία εμφανίζεται και στο ενεργητικό. Με αποτέλεσμα να οδηγούμαστε στην επικράτηση πιο δύσκολων απαιτήσεων ενώ το χαρτοφυλάκιο είναι σε καλύτερη κατάσταση από την αύξηση της κεφαλαιακής επάρκειας. (Μαλέα Μ, 2019,σελ.10-11)

Ο πλήρης ανταγωνισμός που υπάρχει για την επικράτηση μεταξύ των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων από τις διαστάσεις τους ως προς το μερίδιο της αγοράς που κατέχουν δημιουργεί προβλήματα στα επιτόκια και στο ποσοστό των κόκκινων δανείων όπου έχει αυξητική τάση. Η κερδοφορία όταν είναι σε υψηλά επίπεδα οι τράπεζες δεν αυξάνουν τον πιστωτικό κίνδυνο του χαρτοφυλακίου ενώ αντίθετα όταν είναι σε χαμηλά επίπεδα τότε αυξάνεται ο πιστωτικός κίνδυνος από την ποιότητα των κακών δανείων τα οποία στην συνέχεια θα μπουν στην κατηγορία των κόκκινων δανείων.

Κεφάλαιο 3: ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΩΝ ΚΟΚΚΙΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ

3.1 ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΟΚΚΙΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ

Η Ελλάδα από το 2010 μέχρι και το 2018 προκειμένου να αντιμετωπίσει την κρίση πήρε το μεγαλύτερο πακέτο οικονομικής βοήθειας στην ιστορία. Πιο συγκεκριμένα, η χώρα μπήκε σε 3 προγράμματα οικονομικής ενίσχυσης έτσι ώστε να αποκατασταθεί η ανάπτυξη και η εμπιστοσύνη των τραπεζών και να μπορέσει να ανταγωνιστεί τις άλλες χώρες. Το πρώτο πρόγραμμα (λήψη δανείου) ξεκίνησε τον Φεβρουάριο του 2010 από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) και από τις χώρες της ζώνης του ευρώ όμως δεν ήταν ικανό να βοηθήσει την χώρα να βγει από την κρίση.

Με αποτέλεσμα να υπάρξει και 2 πρόγραμμα (λήψη δανείου) που ξεκίνησε τον Φεβρουάριο του 2012 όπου η Ελλάδα συμφώνησε να συνεργαστεί με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και το European Financial Stability Facility (EFSF). Το EFSF είναι το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας όπου δημιουργήθηκε τον Ιούνιο του 2010 και ήταν προσωρινός μηχανισμός για την επίλυση κρίσεων στις χώρες της ζώνης του ευρώ. Την Ελλάδα το 2012 την βοήθησε μαζί με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) μέσα από την χορήγηση χρηματοδοτικής ενίσχυσης που ήταν είτε ομόλογα είτε χρεωστικοί τίτλοι στις κεφαλαιαγορές.

(European Stability Mechanism, Financial assistance Greece, Ανάκτηση 10/08/21)

Όμως τον Ιούνιο του 2015 το 2 πρόγραμμα λήγει και η Ελλάδα δεν καταφέρνει να πληρώσει το χρέος της στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ). Τον Ιούλιο του 2015 γίνεται συνεδρίαση των ηγετών χωρών της ζώνης του ευρώ όπου συμφωνούν να δοθεί νέο δάνειο στην Ελλάδα με την προϋπόθεση νέων μεταρρυθμίσεων. Έτσι δημιουργείται το 3 πρόγραμμα (λήψη δανείου) τον Δεκέμβριο του 2015 με συνεργασία της χώρας με το European Stability Mechanism (ESM).

Το οποίο είναι ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (ESM) ιδρύθηκε ως διεθνές χρηματοπιστωτικό ίδρυμα από τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ για να βοηθήσει τις χώρες που είχαν σοβαρές οικονομικές δυσχέρειες. Ο προκάτοχος του ήταν το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας (EFSF) και παρείχαν επείγοντα δάνεια συνολικού ύψους έως και 700 δις. ευρώ με αντάλλαγμα οι χώρες να κάνουν νέα προγράμματα μεταρρυθμίσεων.

(European Financial Stability Facility (EFSF), Ανάκτηση 12/08/21)

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF) και ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (ESM) διέθεσαν στην Ελλάδα δάνειο 204 δισεκ. ευρώ και για αυτό κατείχαν το ήμισυ και παραπάνω από το δημόσιο χρέος του κράτους. Όμως το τελευταίο πρόγραμμα επέτρεψε στην Ελλάδα να ελέγξει τα δημόσια οικονομικά της και να ανάκτηση την εμπιστοσύνη των επενδυτών της που είχαν χάσει λόγω της κρίσης. Τον Αύγουστο του 2018 η Ελλάδα είχε τελειώσει με επιτυχία το πρόγραμμα του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ESM) που είχε φέρει ανάπτυξη στην οικονομία. Ωστόσο, έπρεπε η ίδια η κυβέρνηση να συνεχίσει με μεταρρυθμιστικές πολιτικές που θα τις επιφέρουν επιτυχίες.

Αφού η Ελλάδα είχε τελειώσει με είδη 3 προγράμματα και είχε βγει από την κρίση του ευρώ με μεγάλη επιτυχία έπειτα έπρεπε να αντιμετωπίσει από μόνη της το μεγαλύτερο πρόβλημα που είχε η χώρα που ήταν τα κόκκινα δάνεια. Για αυτό η κυβέρνηση έκανε πρόταση στην Ευρωπαϊκή επιτροπή στις 10 Οκτωβρίου του 2019 το σχέδιο Ηρακλής το οποίο θα συμβάλλει σημαντικά στην μείωση των κόκκινων δάνειων από τις ελληνικές τράπεζες. Η έγκριση του προγράμματος Ηρακλή έγινε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με ταχύτατους ρυθμούς με την απόφαση να βγαίνει σε λιγότερο από 3 μήνες και να είναι υπέρ του σχεδίου. Με αποτέλεσμα η κυβέρνηση να λαμβάνει στήριξη συνεργασίας από την Τράπεζα της Ελλάδος, το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και την υποστήριξη των Ευρωπαϊκών Θεσμών.

(European Stability Mechanism, Financial assistance Greece, Ανάκτηση 10/08/21)

Το πρόγραμμα Ηρακλής ήταν μια συστημική λύση εμβέλειας προς την αντιμετώπιση των κόκκινων δανείων που θα μείωνε τον όγκο τους και δεν θα στερούσε την ρευστότητα από την αγορά. Στην αγορά της Ελλάδας αυτό το σχέδιο ήταν πολύ καλό καθώς θα αντλούσε τα κεφάλαια από τους επενδυτές και δεν θα δυσκόλευε τους φορολογούμενους Έλληνες και το κρατικό προϋπολογισμό. Η κυβερνητική απόφαση που πάρθηκε ήταν ικανή να δημιουργήσει τις προαπαιτούμενες ευνοϊκές συνθήκες για να υπάρξει ο φθηνός δανεισμός με χαμηλά έως και καθόλου επιτόκια. Ο φθηνός δανεισμός είναι αρκετά δελεαστικός από τους νέους επενδυτές λόγω του ότι προσφέρει ομόλογα με θετικές αποδόσεις σε μια περίοδο που εμφανίζονται αρνητικά επιτόκια.

Έτσι, πραγματοποιείται ένας καινοτόμος μηχανισμός, καθώς μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση για πρώτη φορά υπάρχει χώρα η οποία δεν διαθέτει επενδυτική βαθμίδα αλλά θα έχει πρόσβαση στις αγορές προκειμένου να εξαλείψει τα προβλήματα που έχει από τα κόκκινα δάνεια. Η στρατηγική που έχει υιοθετηθεί από την κυβέρνηση έχει ως βασικό σκοπό την ανάπτυξη και την εμφάνιση θέσεων εργασίας που να έχουν αρκετά καλή μισθοδοσία. Μέσα από το σχέδιο Ηρακλής οι τράπεζες θα μπορούν να εξυγιάνουν τους ισολογισμούς τους και να μπουν στο μονοπάτι του πραγματικού τους ρόλου που είναι η χρηματοδότηση της πραγματικής οικονομίας της Ελληνικής κοινωνίας.

(European Financial Stability Facility (EFSF), Ανάκτηση 12/08/21)

Με την επιτυχής υλοποίηση του προγράμματος Ηρακλή θα δώσει ώθηση στους πολίτες, στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις αλλά και στους ελεύθερους επαγγελματίες να έχουν δυνατότητα στο φθινό τραπεζικό δανεισμό το οποίο θα προσφέρει μια ανάσα ανακούφισης στις επιχειρήσεις αλλά και στους πολίτες της χώρας. Σημαντικό είναι ότι το πρόγραμμα Ηρακλής θα είναι ελπίδα σωτηρίας για το τραπεζικό σύστημα της χώρα αφού θα το βοηθήσει για να επαναφέρει την εμπιστοσύνη του κόσμου στην πρότερη κατάσταση δηλαδή να αρχίσει ο κόσμος να πιστεύει στην βοήθεια από αυτές και την ίδια στιγμή θα έχει συμβάλει και στην προσέλκυση νέων επενδυτών.

Έτσι, από τις εθνικές εκλογές στις 7 Ιουλίου του 2019 η νέα κυβέρνηση βρήκε μια κατάσταση όπου τα εξυπηρετούμενα δάνεια είχαν φτάσει τα 75,4 δισεκ. ευρώ ή σε ποσοστό τα 43,6% από το σύνολο των δανείων. Μέσα σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα κατάφερε να πάρει έγκριση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για το πρόγραμμα παροχής κρατικών εγγυήσεων σε τιλοποιήσεις πιστωτικών ιδρυμάτων ή διαφορετικά το πρόγραμμα Ηρακλής. Το οποίο ψηφίστηκε από την Βουλή των Ελλήνων στις 12 Δεκεμβρίου του 2019.

(European Financial Stability Facility (EFSF), Ανάκτηση 12/08/21)

(European Stability Mechanism, Financial assistance Greece, Ανάκτηση 10/08/21)

3.1.1 Πρόγραμμα “Ηρακλής”

Το Πρόγραμμα Ηρακλής ήταν παροχή κρατικής εγγύησης σε ομολογίες υψηλής εξοφλητικής προτεραιότητας (senior bonds) τιτλοποιήσεων δανείων έναντι προμήθειας για το Δημόσιο και το σχήμα αυτό ήταν βασισμένο στο ότι οι τράπεζες έκαναν μεταφορά δανείων μέσω τιτλοποίησης σε οχήματα ειδικού σκοπού (Special Purpose Vehicle – SPV), το οποίο έβγαζε ομολογίες υψηλής (senior), μεσαίας (mezzanine) και χαμηλής (junior) εξοφλητικής προτεραιότητας. Οι ομολογίες υψηλής και μεσαίας έφεραν τοκομερίδιο πληρωτέο για τον κάτοχο τους και η διαχείριση των τιτλοποιημένων δανείων δίνεται σε εταιρείες διαχείρισης απαιτήσεων (Servicers).

Ακόμα, οι υψηλές ομολογίες αφού αποκτήσουν πιστοληπτική αξιολόγηση λαμβάνουν την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου και δίνονται στις τράπεζες με μηδενική στάθμιση κινδύνου για να πουληθούν σε τρίτους ενώ οι μεσαίες και χαμηλές ομολογίες πωλούνται σε ιδιώτες επενδυτές όσων το δυνατόν γρηγορότερα. Όταν πουληθεί το 51% των χαμηλών ομολογιών και ένα ικανοποιητικό ποσοστό από τα μεσαία ομόλογα σε ιδιώτες επενδυτές τότε τα δάνεια που έχουν τιτλοποιηθεί βγαίνουν από τον ισολογισμό της τράπεζας με αποτέλεσμα να έχουμε μείωση των κόκκινων δανείων.

(TaxHeaven, Συχνές Ερωτήσεις – απαντήσεις Πρόγραμμα Ηρακλής, Ανάκτηση 05/04/21)

Τα τιτλοποιημένα δάνεια που έχουν δοθεί από τις τράπεζες για την διαχείριση τους στο πρόγραμμα Ηρακλής γίνεται μέσα από τα οχήματα ειδικού σκοπού (SPV) και από ανεξάρτητες εταιρείες διαχείρισης απαιτήσεων (Servicers). Οι εταιρείες αυτές αμείβονται μέσα από τις εισπράξεις των οφειλών. Από αυτές τις εισπράξεις γίνεται η πληρωμή της προμήθειας του Δημοσίου και η πληρωμή των τοκομεριδίων και των κεφαλαίων των χαμηλών και μεσαίων ομολογιών από τους ομολογιούχους.

(Taxheaven, Σχέδιο Ηρακλής), Ανάκτηση 17/12/21)

Μέσα από την Τράπεζα της Ελλάδος γνωρίζουμε ότι οι Εταιρείες Διαχείρισης Απαιτήσεων που βοηθούν έτσι ώστε να μειωθούν τα κόκκινα δάνεια είναι: **1) Eurobank FPS A.E**

2) Cepal Hellas Χρηματοοικονομική υπηρεσία

(Πρώην Aktua Ελλάς Χρηματοοικονομικές Λύσεις)

- 3)** Pillarstone Ελλάς Α.Ε **4)** Θεά Άρτεμις Α.Ε **5)** Aps Recovery Greece Α.Ε
6) Resolute Asset Management Α.Ε
7) Independent Portfolio Management (Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία)
8) Eos Matrix Greece Α.Ε **9)** Melfin Α.Ε
10) Cerved Credit Management Greece Α.Ε **11)** Uci Ελλάς Α.Ε
12) Ευπραξίς FSI (Ανώνυμη Εταιρεία)
13) Mount Street Hellas (Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία)
14) B2kapital Α.Ε. **15)** Qquant Master Servicer Α.Ε
16) DVO1 Asset Management (Δανειακή Βελτίωση Ανώνυμη Εταιρεία)
17) Special Financial Solutions Α.Ε **18)** Dovalue Hellas Α.Ε
19) Intrum Hellas Α.Ε **20)** Hoist Hellas (Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία)
21) Npa Servicing (Ανώνυμη Εταιρεία)
22) Pepper Hellas Asset Management Solutions Α.Ε
23) First Capital (Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και πιστώσεις)
(Capital.gr, Στις 23 οι Εταιρείες Διαχείρισης απαιτήσεων, Ανάκτηση στις 21/04/2021)

Το Ελληνικό Δημόσιο έχει δώσει τις πιο ασφαλές εγγυήσεις για το πρόγραμμα Ηρακλής διότι παίρνει αποζημίωση από την προμήθεια έτσι αναλαμβάνει ως εγγυητής τους κινδύνους οι οποίοι υπολογίζονται μέσα από τις τιμές των συμβάσεων αντισταθμιστικής πιστωτικού κινδύνου (credit default swap-CDS) της Ελληνικής Κυβέρνησης. Το κόστος των πιστωτικών κινδύνων έχει μειωθεί από τον Ιούλιο του 2019 στο 1/3 δηλαδή στις 240 μονάδες που βρισκόταν έφτασε στις 80 μονάδες. Οι τράπεζες πληρώνουν τις προμήθειες σε περίπτωση που υπάρξει κατάπτωση της εγγύησης έτσι ώστε να προστατεύεται το Ελληνικό Δημόσιο και ο Έλληνας φορολογούμενος.

Τα χαρτοφυλάκια τιτλοποιήσεων έχουν αξιολογηθεί από τον οίκο πιστωτικής αξιολόγησης ώστε να γνωρίζουν οι επενδυτές την ποιότητα από τα χαρτοφυλάκια που έχουν αγοράσει. Για τον έλεγχο των εγγυήσεων και των χρηματοροών της τιτλοποίησης απαιτήσεων, προκειμένου να αποφευχθεί μια καθυστέρηση των καταβολών ή μείωση της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου δημιουργήθηκε από το Υπουργείο Οικονομικών Επιτροπή Παρακολούθησης (Monitoring Committee), με συντονιστή τον Γενικό Διευθυντή του Οργανισμού Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους (ΟΔΔΗΧ). (Taxheaven, Σχέδιο Ηρακλής), Ανάκτηση 17/12/21)

Τα μέλη της Επιτροπής αυτής ήταν ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Κρατικών Εγγυήσεων και κινήσεων Κεφαλαίου της Γενικής Διεύθυνσης Θησαυροφυλακίου και Δημοσιονομικών Κανόνων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Χρηματοοικονομικής Πολιτικής της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών, οι δύο εκπρόσωποι της τράπεζας της Ελλάδος με σκοπό τη βοήθεια σε εποπτικά και ρυθμιστικά θέματα τιτλοποιήσεων και ελέγχων, ο εκπρόσωπος του Οργανισμού Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους και οι εκπρόσωποι του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Για να μην υπάρχει περίπτωση στην μείωση της εγγυήσεις του Ελληνικού Δημοσίου έχουν παρθεί σοβαρές αποφάσεις ως προς την λειτουργία των εταιρειών διαχείρισης απαιτήσεων (servicers).

Με ενδεχόμενες ποινές την αναβολή της καταβολής της αμοιβής τους έως και αντικατάστασης τους σε περίπτωση που δεν γίνει η πληρωμή μέσα στα πλαίσια που έχει η κάθε τιτλοποίηση. Το Πρόγραμμα Ηρακλής έχει ξεκινήσει και στις 4 Ελληνικές συστημικές τράπεζες με ποσό τιτλοποιήσεων τις 31,35 δισεκ. ευρώ. Πιο συγκεκριμένα, η Alpha Bank έχει συνολικές τιτλοποιήσεις 10,8 δισεκ. ευρώ, η Eurobank έχει 7,5 δισεκ. ευρώ, η Εθνική Τράπεζα έχει 6,25 δισεκ. ευρώ και η Τράπεζα Πειραιώς έχει 6,8 δισεκ. ευρώ. Μέσα από την Έκθεση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας του Ιανουαρίου του 2021 φαίνεται ότι στο τέλος του εννεάμηνου του 2020 τα κόκκινα δάνεια είχαν φτάσει το σύνολο των 58,7 δισεκ. ευρώ.

(Taxheaven, Κόκκινα δάνεια: Εγκρίθηκε το Σχέδιο Ηρακλής, Ανάκτηση 10/11/21)

Η Ελληνική Ένωση τραπεζών έκανε την δικιά της ανακοίνωση στις 5 Ιανουαρίου του 2021, που αναγράφει ότι παρά την οικονομικές δυσχέρειες που περνά το κράτος, οι τράπεζες κατάφεραν να χρησιμοποιήσουν αξιόπιστα το πρόγραμμα για την αντιμετώπιση των κόκκινων δανείων, με αποτέλεσμα να υπάρξουν διεθνείς επενδυτές που επιθυμούν να επενδύσουν στην χώρα, με αποτέλεσμα να υπάρξουν διεθνείς επενδυτές που επιθυμούν να επενδύσουν στην χώρα, χωρίς να έχει δημιουργηθεί καμία επιβάρυνση στους Έλληνες πολίτες από όλο αυτό το σχήμα.

Για αυτό τον σκοπό η Ελληνική Ένωση τραπεζών δέχεται την περίπτωση να υπάρξει παράταση, επέκταση ή βελτίωση του προγράμματος Ηρακλή ώστε να γίνει ταχύτερη η μείωση του ποσοστού των κόκκινων δανείων. Το οποίο να πούμε ότι παραμένει να είναι αρκετά υψηλό ακόμα στην χώρα μας σε σχέση με τις υπόλοιπες Ευρωπαϊκές χώρες. Μια επιπλέον μείωση των κόκκινων δανείων θα δώσει ώθηση στις τράπεζες να αυξήσουν τα πιστωτικά τους προγράμματα και θα έχουν δυνατότητα να χρηματοδοτούν την πραγματική οικονομία.

(Taxheaven, Σχέδιο Ηρακλής, Ανάκτηση 17/12/21)

3.1.2 Οι μεταρρυθμίσεις της Κυβέρνησης και οι Θετικές επιπτώσεις του Ηρακλή

Το κράτος έχει ξεκινήσει την δημιουργία του Κεντρικού Μητρώου Πιστώσεων(Central Credit Register) το οποίο είναι ένα πληροφοριακό σύστημα που παρέχει ανώνυμα τα στοιχεία από τις οφειλές των πελατών όλων των τραπεζών για τον έλεγχο της επικινδυνότητας του πελάτη σε σχέση με την τράπεζα. Επιπλέον, δίνονται στοιχεία στο Κεντρικό Μητρώο Εξασφάλισης που με πλήρη διαφάνεια βελτιώνει την πιστωτική ποιότητα του δανεισμού των Ελληνικών Τραπεζών ενισχύοντας την σταθερότητά τους.

Το Υπουργείο Οικονομικών θα μπορεί να παίρνει πληροφορίες ώστε να προχωρεί στην δίκη του πορεία μέσα στο τραπεζικό σύστημα. Ακόμα να πούμε ότι οι νέοι νόμοι όπως το πρόγραμμα “Γέφυρα” και η επιτάχυνση της εκδίκασης των εκκρεμών υποθέσεων του Νόμου Κατσέλη είναι βοηθητικά στο σχέδιο Ηρακλής για την μείωση των κόκκινων δανείων. Τα θετικά που έφερε το Ελληνικό Σχήμα Προστασίας Ενεργητικού (Hellenic Asset Protection Scheme) δηλαδή το πρόγραμμα Ηρακλής ήταν η βασική προσπάθεια να μειώσει τα κόκκινα δάνεια έως 30 δισεκ. ευρώ ή κατά 40% επί του συνολικού αποθέματος. Το πρόγραμμα Ηρακλής και ο μηχανισμός τους δημιουργήθηκαν με ταχύτατους ρυθμούς και με αποτελεσματικότητα ενώ η λειτουργία του συνεχίστηκε και μέσα στην περίοδο του κορονοϊού με αποτέλεσμα να φανεί η εμπιστοσύνη που υπήρχε από τους ξένους επενδυτές για το πρόγραμμα αυτό.

Επιπλέον, το σχήμα βοήθησε στην αποκατάσταση των ισολογισμών των ελληνικών τραπεζών, αυξάνοντας την κερδοφορία τους με απώτερο σκοπό την χρηματοδότηση της πραγματικής οικονομίας και ενίσχυσης της ανάκαμψης. Αποτελεί μία από τις καλύτερες λύσεις για τις αγορές αφού πήρε πόρους από τους επενδυτές και δεν δημιούργησε περισσότερα βάρη στον Έλληνα φορολογούμενο. Ταυτόχρονα το πρόγραμμα Ηρακλής είναι αρκετά φιλικό προς τους επενδυτές.

(TaxHeaven, Συχνές Ερωτήσεις – απαντήσεις Πρόγραμμα Ηρακλής, Ανάκτηση 15/05/21)

Η τιτλοποίηση που έγινε στα κόκκινα δάνεια ήταν ένα αρκετά ικανοποιητικό ομολογο προς τους επενδυτές λόγω και των χαμηλών επιτοκίων που υπάρχουν. Έτσι το πρόγραμμα Ηρακλής έφερε αρκετές θετικές επιπτώσεις και ήταν ένα από τα καλύτερα συστήματα για την προσέγγιση των ξένων επενδυτών στην Ελληνική αγορά. Επίσης λόγω των κεφαλαίων που θα δοθούν από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας το πρόγραμμα θα προσφέρει ικανά αποτελέσματα στην κεφαλαιαγορά αλλά και στην αγορά ακινήτων καθώς αυτές οι δύο αγορές έχουν άμεση σχέση με τα κόκκινα δάνεια.

Προκειμένου το Πρόγραμμα Ηρακλής να δράση σε σημαντικό βαθμό στην μείωση των κόκκινων δανείων από τις Ελληνικές τράπεζες έπρεπε να υπάρξει ανάπτυξη στην πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας αλλά και βαθμός αξιολόγησης της επενδυτικής βαθμίδας. Μέσα από τις αξιολογήσεις των οίκων αξιολόγησης που είναι αναγνωρισμένοι από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα υπήρξαν αναφορές στο πόσο σημαντικό είναι το πρόγραμμα Ηρακλής και εκδόθηκαν μετά την ψήφιση του Νόμου στην Βουλή των Ελλήνων τον Απρίλιο και Μάιο του 2020.

Ακόμα στις αναφορές υποδεικνύει ότι η μη μείωση των κόκκινων δανείων θα είχε ως αποτέλεσμα την στασιμότητα ή την υποβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας του Ελληνικού Κράτους, λόγω και της ήδη υπάρχουσας οικονομικής κρίσης από τον Covid-19. Για την έναρξη του Ηρακλή έδωσε στήριξη στην Ελλάδα η επίτροπος Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Μάργκαρετ Βεστάγκερ τον Οκτώβριο του 2019, η οποία ενέκρινε ένα σύστημα προστασίας των περιουσιακών στοιχείων με βοήθεια την αγορά τραπεζών στην Ελλάδα έτσι ώστε να μπορέσουν να καθαρίσουν τους ισολογισμούς τους χωρίς να δοθούν ενισχύσεις ή να υπάρξει στρέβλωση του ανταγωνισμού.

(TaxHeaven, Συχνές Ερωτήσεις – απαντήσεις Πρόγραμμα Ηρακλής, Ανάκτηση 15/05/21)

Η πρόεδρος του Ενιαίου Συμβουλίου Εξυγίανσης (SRB) Έλκε Κόνινγκ τον Οκτώβριο του 2019 στήριξε την Ελλάδα αναφέροντας ότι το σχήμα προστασίας ενεργητικού ή πρόγραμμα Ηρακλής γνωρίζοντας ότι έχουμε υψηλά ποσοστά κόκκινων δανείων έχει θετικές επιπτώσεις και θα βοηθήσει τις τράπεζες για την μείωση τους. Ο τότε Υπουργός Εμπορίου των ΗΠΑ, Γουίλμπουρ Ρος τον Δεκέμβριο του 2019 στήριξε την Ελλάδα για την ψήφιση του προγράμματος Ηρακλή και ανέφερε ότι αν πετύχει θα μπορέσουν οι τράπεζες να ελευθερωθούν από τα κόκκινα δάνεια και θα υπάρξει ρευστότητα στην Ελληνική οικονομία. (21st Annual Capital Link Invest in Greece Forum).

Η πρόεδρος του Εποπτικού Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας Κ. Αντρέα Ενρία δήλωσε ότι το πρόγραμμα Ηρακλής έχει ήδη καταφέρει πολλά και ότι έχει εγκριθεί στο πρόγραμμα θα πρέπει να μπει σε λειτουργία. Οι τράπεζες πρέπει να κάνουν σοβαρό έλεγχο προκειμένου να δουν αν γίνεται να κάνουν πιο γρήγορη και αποτελεσματικότερη εξυγίανση των ισολογισμών τους από τα κόκκινα δάνεια. Ο Αμερικάνος Πρεσβευτής Κ. Τζέφυ Πάιατ μιλώντας στο 22st Annual Capital Link Invest in Greece Forum που διεξήχθη τον Δεκέμβριο του 2020, είπε ότι μέσα από το Πρόγραμμα Ηρακλής δόθηκε έναυσμα να εισαχθούν στην Ελλάδα διεθνείς αλλά και Αμερικάνοι Επενδυτές ακόμα και μέσα στην περίοδο του 2020 που έχει εμφανιστεί η πανδημία.

Για το Έλληνα φορολογούμενο το πρόγραμμα Ηρακλής τον βοήθησε διότι μπορεί πλέον να χρηματοδοτηθεί από τις τράπεζες. Πλέον δεν υπάρχουν τεράστια ποσοστά κόκκινων δανείων να εμποδίζουν τις τράπεζες να κάνουν δανεισμό και με μεγάλα επιτόκια. Για αυτό τον λόγο δεν έχουμε αυξημένο πιστωτικό κίνδυνο αλλά και γιατί μέσω της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας καταφέραμε να θωρακίσουμε τις ελληνικές τράπεζες καταφέροντας να μειώσουμε τα κόκκινα δάνεια από τους ισολογισμούς των τραπεζών κατά 40%. Μπορούν, να χρηματοδοτήσουν την ελληνική οικονομία, τα νοικοκυριά, τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, και να συμβάλουν στην εύρεση θέσεων εργασίας για τους πολίτες της χώρας.

(TaxHeaven, Συχνές Ερωτήσεις – απαντήσεις Πρόγραμμα Ηρακλής, Ανάκτηση 15/05/21)

Παράλληλα από την εξυγίανση των τραπεζών από τα κόκκινα δάνεια και αντιμετώπισης των προβληματικών δανείων λόγο του προγράμματος Ηρακλής θα δημιουργηθεί μεγάλη αύξηση από νέους επενδυτές. Ταυτόχρονα, θα υπάρξει τεράστια αναβάθμιση στη μετοχική αξία των τραπεζών και θα ξανά γίνουν επενδύσιμες στην διεθνή επενδυτική κοινότητα αφού πλέον έχουν απαλλαχθεί από την διαχείριση των κόκκινων δανείων. Να επισημάνουμε ότι το 2020 ήταν μια από τις δυσκολότερες χρονιές λόγω εμφάνισης της πανδημίας που επηρέασε σε σημείο πωλήσεων των κόκκινων δανείων.

Οι Ελληνικές τράπεζες χρησιμοποίησαν την υψηλή διαθέσιμη ρευστότητα ώστε να εκδώσουν ομόλογα μειωμένης εξασφάλισης και προνομιακά ομόλογα υψηλής διασφάλισης γιατί ήθελαν να ενισχύσουν και να διαφοροποιήσουν την κεφαλαιακή τους βάση σε σχέση με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές τράπεζες. Αυτή η ενίσχυση έπρεπε να γίνει διότι ήταν ζητούμενο από τον Ευρωπαϊκό επόπτη δηλαδή οι τράπεζες σταδιακά να προσαρμοστούν στα πανευρωπαϊκά πλαίσια για την προληπτική επάρκεια κεφαλαίων.

Το πρόγραμμα Ηρακλής έχει κάνει μεγάλη επιτυχία προς την μείωση των κόκκινων δανείων από τις ελληνικές τράπεζες αφού από την πρώτη κιόλας χρήση του έχει καταφέρει να μειώσει τους ισολογισμούς στα 32 δισεκ. ευρώ από τα κόκκινα δάνεια. Το Υπουργείο Οικονομικών έχει ξεκινήσει τις συζητήσεις με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή προκειμένου να ξεκινήσει το πρόγραμμα Ηρακλής II, το οποίο θα είναι 18μηνης παράτασης από τον Απρίλιο του 2021 έως και τον Οκτώβριο του 2022 έτσι ώστε να επιτύχουν την μείωση των ήδη υπαρχών κόκκινων δανείων αλλά και αυτών που θα εμφανιστούν λόγω της πανδημίας. Στο πρόγραμμα Ηρακλής II το Υπουργείο Οικονομικών έχει στόχο την μείωση ισολογισμών των τραπεζών πάλι κατά 32 δισεκ. ευρώ. Προκειμένου μέσα στο 2021 να υπάρξει η μείωση του δείκτη των κόκκινων δανείων σε μονοψήφιο ποσοστό και έως τα τέλη του 2022 το ποσοστό αυτό να έχει φτάσει σε Ευρωπαϊκό μέσο όρο δηλαδή κοντά στο 3%.

(TaxHeaven, Συχνές Ερωτήσεις – απαντήσεις Πρόγραμμα Ηρακλής, Ανάκτηση 15/05/21)

Για να κάνουμε σωστή διοχέτευση των κεφαλαίων από το ταμείο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα πρέπει να έχουμε ένα υγιή τραπεζικό σύστημα που να μπορεί να μετακινήσει τους ενωσιακούς πόρους (πρόγραμμα Ηρακλής) στην ίδια την οικονομική δραστηριότητα. Η παράταση που ζητήθηκε από το Υπουργείο Οικονομικών για το πρόγραμμα Ηρακλής έχει θεμελιωθεί πολιτικά από τον Υπουργό Οικονομικών Κ.Σταϊκούρα στο Eurogroup στις 30 Νοεμβρίου του 2020. Το Eurogroup αποφάσισε την παράταση του Ηρακλή με κεντρικό θέμα ότι πρέπει να γίνει Ευρωπαϊκά η μείωση του συστημικού κινδύνου των τραπεζών και ότι το πρόγραμμα Ηρακλής έχοντας λειτουργήσει τουλάχιστον για ένα χρόνο έχει καταφέρει να είναι αποτελεσματικό και απόλυτα επιτυχής στο σχέδιο που είχε αναπτυχθεί.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 26 Δεκεμβρίου του 2020 μέσα από μια ανακοίνωση που έκανε για την αντιμετώπιση των κόκκινων δανείων μετά την πανδημία του Covid-19 αναφέρθηκε στο ότι ήδη υπάρχουν κράτη που εφαρμόζουν λύσεις τιτλοποίησης και μέσα σε αυτά ήταν και η Ελλάδα με καθεστώς μηδενικής ενίσχυσης (Πρόγραμμα Ηρακλής όπου οι λύσεις είναι επιτυχημένες και προετοιμάζονται νέες συναλλαγές με το κράτος. Στις 23 Δεκεμβρίου του 2020 όπου δημοσιεύθηκε το Ενοποιημένο Σχέδιο Κυβερνητικής Πολιτικής για το 2021 υπάρχουν αναφορές για την επέκταση του προγράμματος Ηρακλή που θεωρείται αρκετά σημαντικό σχέδιο για την προσπάθεια που κάνει η Ελληνική κυβέρνηση για την αντιμετώπιση των κόκκινων δανείων.

(TaxHeaven, Συχνές Ερωτήσεις – απαντήσεις Πρόγραμμα Ηρακλής, Ανάκτηση 15/05/21)

Συμπέρασμα

Συμπεραίνουμε ότι από την χρηματοπιστωτική κρίση αλλά και την κρίση του ευρώ το Ελληνικό Τραπεζικό σύστημα είχε τεράστια προβλήματα με αποτέλεσμα να πρέπει να αλλάξουν σε μεγάλο βαθμό προκειμένου να αντιμετωπίσουν την κρίση. Ταυτόχρονα με τις τράπεζες άρχισαν να έχουν πρόβλημα και οι επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά αφού τα νοικοκυριά δεν μπορούσαν να αποπληρώσουν τα δάνεια που είχαν πάρει ενώ οι επιχειρήσεις άρχισαν να μειώνουν προσωπικό μέχρι που κάποιες έκλεισαν.

Ακόμα διαπιστώθηκε ότι υπήρξε τεράστια αύξηση των κόκκινων δανείων και για αυτό εμφανίστηκαν τα capital control προκειμένου να βοηθήσουν τις τράπεζες να ελέγξουν τα χαρτοφυλάκια και τα κεφάλαια τους τα οποία είχαν αρχίσει την μείωση ενώ υπήρχε επιδείνωση του ενεργητικού τους. Τα τραπεζικά ιδρύματα προσπάθησαν να αντιμετωπίσουν τα κόκκινα δάνεια με βοήθεια που δεχόντουσαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση με ενίσχυση της ρευστότητας όμως δεν ήταν ικανό να τα επαναφέρει στην κανονική λειτουργία τους.

Έτσι, το Ελληνικό κράτος πρότεινε την δημιουργία ενός προγράμματος με ονομασία “Ηρακλής” το οποίο θα έφερνε τον απόλυτο έλεγχο στις ελληνικές τράπεζες ώστε να επιβιώσουν. Μέσα από προβλέψεις που έκαναν για τις καθυστερήσεις δανείων για το δανειακό χαρτοφυλάκιο, την χρήση του προγράμματος αλλά και την επικοινωνία με τους δανειολήπτες κατάφεραν να ισορροπήσουν την κατάσταση που είχαν επέλθει οι τράπεζες. Χρησιμοποίησαν μεθόδους ώστε να βοηθήσουν τους κακοπληρωτές να συνεχίσουν να πληρώνουν για να προφυλάξουν το δανειακό χαρτοφυλάκιο. Προκειμένου να μην κάνουν πολλούς πλειστηριασμούς και τιτλοποιήσεις σε δάνεια. Το ίδιο έχουν σκεφτεί να πραγματοποιήσουν με το πρόγραμμα “Ηρακλής II”.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Πτυχιακές Εργασίες

1. Μαλέα Μ, (2019), Η οικονομική κρίση και τα κόκκινα δάνεια στην ζώνη του ευρώ, Πτυχιακή εργασία, Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
2. Χρήστου Φ, Μωραϊτης Α, (2017), Μη εξυπηρετούμενα δάνεια τραπεζών και η διαχείριση τους, Πτυχιακή εργασία, Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής, ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας
3. Πεπονάκης Γ, (2018), Μη εξυπηρετούμενα δάνεια και η διαχείριση κινδύνου, Διπλωματική εργασία, Πανεπιστήμιο Πειραιώς
4. Μαυροκεφάλου Μ, (2019), Διαχείριση μη εξυπηρετούμενων δανείων και διενέργεια προβλέψεων από τις Ελληνικές τράπεζες, Διπλωματική Εργασία, Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
5. Σπυριδώνου Φ, (2020), Τα κόκκινα δάνεια στο τραπεζικό σύστημα, Διπλωματική εργασία, Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
6. Εμμανουήλ Π, (2020), Διαχείριση μη εξυπηρετούμενων δανείων από τις Ελληνικές τράπεζες, Μεταπτυχιακή Διπλωματική εργασία, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
7. Έκθεση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, (Ιανουάριος 2021), Τράπεζα της Ελλάδος
8. Έκθεση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, (Ιούνιος 2021), Τράπεζα της Ελλάδος

Επίσημα Έγγραφα

1. Δελτίο Τύπου, (2019), Ανακοίνωση του Υπουργείου Οικονομικών για το Σχέδιο Ηρακλής
2. Υπ' αριθμ. 118/19.05.2017 Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής (ΠΕΕ) της τράπεζας της Ελλάδος (ΦΕΚ Β' 1764/22.05.2015)

Ιστοσελίδες και Άρθρα Ιστοσελίδων

1. Υπουργείο Οικονομικών, 05/03/2021, Συχνές ερωτήσεις-απαντήσεις Πρόγραμμα "Ηρακλής",

<https://www.taxheaven.gr/circulars/35870/syxnes-erwthseis-apanthseis>

2. Foreign fund Definition, 15/08/2018,
<https://www.investopedia.com/terms/f/foreign-fund.asp>
3. Mortgage loans, 08/03/2020,
https://europa.eu/youreurope/citizens/consumers/financial-products-and-services/mortgages/index_en.htm
4. European Stability Mechanism (ESM), Financial Assistance Greece, Ανάκτηση στις 10/08/2021,
<https://www.esm.europa.eu/financial-assistance>
5. European Financial Stability Facility (EFSF), Ανάκτηση στις 12/08/2021,
https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/financial-assistance-eu/funding-mechanisms-and-facilities/european-financial-stability-facility-efsf_en
6. European Central Bank,
Non-performing Loans, Ανάκτηση στις 20/06/2021,
<https://www.bankingsupervision.europa.eu/banking/priorities/npl/html/index.en.html>
What are provisions and non-performing loan (NPL) coverage?
14/01/2021
https://www.bankingsupervision.europa.eu/about/ssmexplained/html/provisions_and_nplcoverage.en.html
What are non-performing loans (NPLS)? 14/01/2021,
<https://www.bankingsupervision.europa.eu/about/ssmexplained/html/npl.en.html>
Eurosystem, 12/06/2012,
<https://www.ecb.europa.eu/explainers/tell-me/html/npl.en.html>
YouTube Video, 07/02/2018,
7. Why is it important for banks to reduce bad loans?
<https://www.youtube.com/watch?v=tUobpL8u1Y>
8. Association For Financial Markets in Europe (AFME), YouTube Video, Why is tackling Europe's non-performing loans issue so important?, 22/05/2018,
<https://www.youtube.com/watch?v=6IODH2vH0UE>
9. Χρηματοπιστωτική κρίση, Ανάκτηση 25/07/2021,
<https://www.dailyeconomics.gr/oikonomikoi-oroi/chrhmatopistwtikh-krish>

10. Wikipedia

Διεθνή Χρηματοπιστωτική κρίση 2007-2008, Ανάκτηση 25/08/2021,

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%94%CE%B9%CE%B5%CE%B8%CE%BD%CE%AE%CF%82_%CF%87%CF%81%CE%B7%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%BF%CF%80%CE%B9%CF%83%CF%84%CF%89%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%BA%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B7_2007-2008

Δάνεια, Τι είναι τα δάνεια?, 25/08/2021,

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%94%CE%AC%CE%BD%CE%B5%CE%B9%CE%BF>

Ομόλογα Υψηλού Κινδύνου, Ανάκτηση 11/08/21,

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9F%CE%BC%CF%8C%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B1_%CE%A5%CF%88%CE%B7%CE%BB%CE%BF%CF%8D_%CE%9A%CE%B9%CE%BD%CE%B4%CF%8D%CE%BD%CE%BF%CF%85

Κρίση της Ευρωζώνης, Ανάκτηση 02/09/2021,

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B7_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%95%CF%85%CF%81%CF%89%CE%B6%CF%8E%CE%BD%CE%B7%CF%82

Αντισταθμιστικό Κεφάλαιο, Ανάκτηση 15/07/2021,

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%BD%CF%84%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B1%CE%B8%CE%BC%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C_%CE%BA%CE%B5%CF%86%CE%AC%CE%BB%CE%B1%CE%B9%CE%BF

11. Κόκκινα Δάνεια: Εγκρίθηκε το <<Σχέδιο Ηρακλής>>, 10/11/2019

<https://www.taxheaven.gr/news/45978/kokkina-daneia-egkriohke-to-sxedio-hraklhs-apo-thn-ee-gia-th-meiwsh-toys>

12. Σχέδιο <<Ηρακλής>>- Δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ....., 17/12/2019,

<https://www.taxheaven.gr/news/46948/sxedio-hraklhs-dhmosieyohke-sto-fek-o-nomos-programma-paroxhs-eggyhshs-se-titlopoihsis-pistwtikwn-idrymatwn>

13. Στις 23 έφτασαν οι Εταιρείες διαχείρισης δανείων,

21/04/2021,<https://www.capital.gr/oikonomia/3447351/stis-23-eftasan-oi-etairies-diaxeirisis-kokkinon-daneion>